

Cimborona

DÖGYERMEKEK KÉPES FETILAPJA
Főszerkesztő: BENEDEK LÉK

1924
március
2

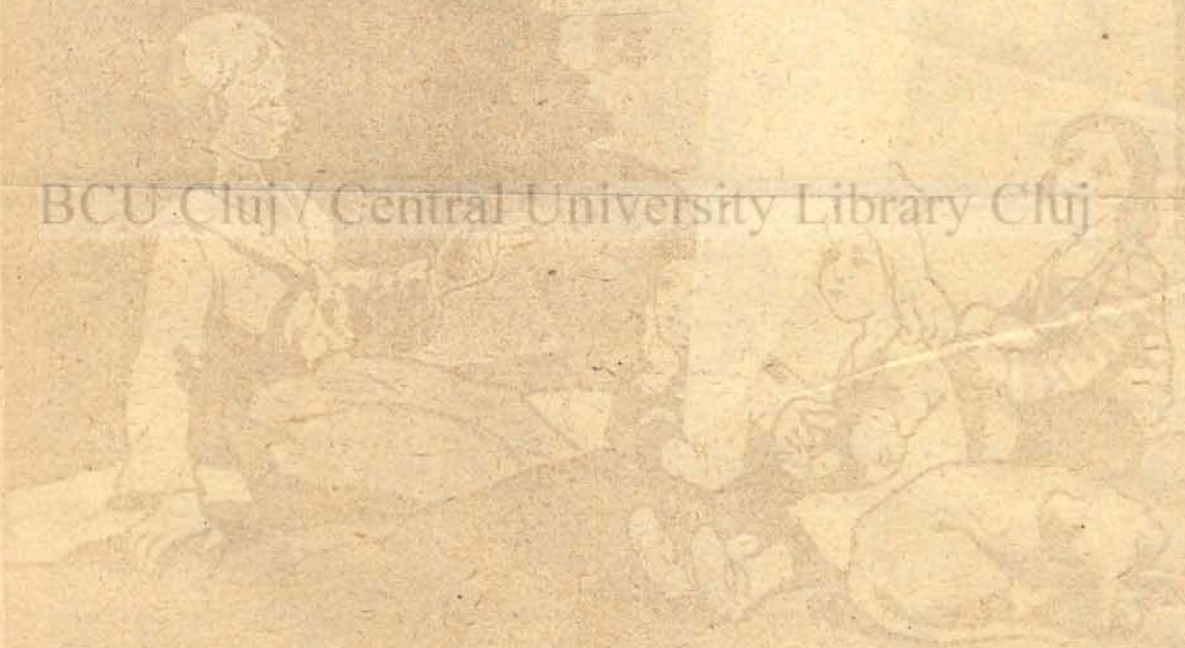

Ósvári
1923.

Árnyékek

ÁRNYÉKOK
KÉPEK
KÉPEK
KÉPEK

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1912

GIMBORA

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

Oetsikoe indián nők elé foglyot visznek.

Magvetők.

— Vasile Alexandri költeménye. — Magyarba átültette dr. Szeremley Ákos. —

Dolgos szántóvetők, zsákokkal hönök aiján
Lépnék barázdahosszant az omlós talajon,
Föl hegynek s le a völgynek, a hajlást áthaladván
Segíti munkájukban magszóró fuvalom.

>Ó, ezer annyt...!« mondja az egyik vig reménnyel,
>Jó termést és szerencsét!« toldja a szót a más;
>Mint egy verébfióka kövér kalászt ha érlel...«
>Magasra nőjön szála, miként a réti sás.«

>Hajnaltól éjfélig mind keljen buza, buza,
Fáradt galamb tanyázzon vidáman rejtekén!«
>A nyáron, aratáskor, virággal koszoruzva
Uját veszejtse benne a lány s a legény!«

Áldást csengő szóval haladnak mind előbbre
S az elhagyott földvégről indul a borona,
A magvető reményét fagy elől hogy befődje
S a ráncos földtalajnak elsimul homloka.

(Fogarás.)

Emlékezzünk régiekről.

— Elek nagyapó krónikás könyvéből. —

I. A csodaszarvas.

Ennek előtte sok ezer esztendővel, élt messze keleten egy híres fejedelem: Nimród volt a neve. Sem azelőtt, sem azóta nem volt emberfia, aki úgy érte és úgy szeresse a vadászatot, mint ő; kora reggeltől késő estig barangolt erdőn, mezőn s lóhátról lőtte le nyílával a repülő madarat. Volt Nimródnak két fia: Hunor és Magyar. Ezek is igen szerettek vadászni, s az öreg Nimród szeme gyönyörűséggel pihent meg rajtuk: apja fia volt mindakettő.

Egyszer, mit gondoltak, mit nem a testvérek, pittymallatkor fölkerelkedtek, velük 50—50 legény s elindultak nyugat felé. Rengeteg erdő-kön, végtelen rónaságokon vitte vadászkedvők s egyszerre csak azon vették észre magukat, hogy rég túl járnak az országuk határán. Haj, de szép földre találtak! S mennyi vadra! A sűrű rengeteg erdőben, a végtelen rónaságokon bölénybika, szarvas, őz s mindenféle vad annyi, de annyi volt, hogy nem győzte bélelni a szem. Százával, ezrével ejthették volna el a különféle vadakat, de vadászkedvüknek jobban esett, ha egy-egy vadat külön vehettek üldözőbe. Azután elcsatangoltak reggeltől estélig.

Igy felt, mult az idő s im egyszer csak egy szarvas ugrott fel előttük. De milyen szarvas! Ilyen csodaszép állatot még nem látott emberi szem. A két ágas bogas szarva össze volt fonódva s lebegett a feje fölött, mint egy koszoru. A két szeme feketéllett, ragyogott, mint a fekete gyémánt. A dereka karcsu, hajlékony, mint a lengő nádszál; a lába vékony s nem látszott érinteni a földet, amint szaladott.

— Nézd, öcsém, Magyar, csodaszép egy szarvas! — kiáltott Hunor.

— Csodaszép, csodaszép! — kiáltott Magyar is — még nem láttam ehhez hasonlatost. — Utána!

Szaladt a csodaszép szarvas, mint a sebes szélvész, utána Hunor és Magyar, s velük száz dali legény. Tisztásról sűrűbe, sűrűből tisztásra, hegyeken föl, völgyeken át. Hol eltűnt, hol felbukkant a csodaszép szarvas: csalta, csalogatta

Hunort és Magyart. Habba keveredtek a vitézek paripái, mind lassabb lett a vágatásuk, de Hunor és Magyar nem hagyták félbe az üldözést: el akarták fogni elevenen. De hiába. Leszált a nap, alkonyodott, s a csodaszép szarvas eltűnt az ingoványos helyen, sűrű nádas rejtekében. Ide már nem követték.

De ha a csodaszarvast meg nem is foghatták, elvezette ez őket olyan szép földre, amelyet még nem láttak. Szépséges-szép sziget volt ez, köröskörül, ameddig a szemük elérte, erdők és folyóvizek. Övig gázoltak a buja fűben, az illatos virágban. Nagy terebélyes fák kínálták pompás gyümölcscsel, enyhe árnyékukat. A vizeknek színén kicsiny és nagy halaknak ezrei uszáltak s játszadoztak a nap verőfényében.

— Be szeretnék itt maradni örökre! — mondá Hunor áradozó szívvel. — Hát te öcsém, Magyar?

— Én is bátyám, én is!

S mentek tovább, kalandoztak szerte-széjjel, szívük, lelkük megtelt gyönyörűséggel. Csak azon csodálkoztak, hogy, bár több napja voltak már a szigeten, a maguk vitézein kívül más embert még nem láttak. Mikor éppen ezen tündönnének, hirtelen meqállanak mind: szemük, szájuk elállott a nagy csodálkozástól. Mit láttak? Egy sereg leány, egyik szebb a másiknál, körbe karikába táncolt csörgedező forrásnak a tövén. Szépen összefogódtak, úgy kerengtek körbe, a középen pedig két leány lejtett, olyan szép mindkettő, hogy a napra lehetett nézni, de rájuk nem.

Hunor és Magyar összenéztek, összenézett a többi vitéz is. Nem szóltak semmit, de azért tudták, hogy egyet gondolnak mind. Nagy hirtelen közrefogták a táncoló leányokat, ki-ki egyet fölkapott a nyergébe s elvágattak sebés szélnél sebesebben.

Hunor és Magyar azt a két lányt kapták föl a nyergükbe, akik a kör közepén táncoltak. Amikor a sátrukhoz értek, ott szép gyöngeden leemelték a leányokat a nyeregből és bevitték

a sátrukba. Reszkettek a leányok a félelemtől, de Hunor és Magyar olyan szép szavakkal engesztelték és vigasztalták, hogy lassankint neki bátorodtak s nem is bánták, hogy elrabolta őket ez a két dali szép vitéz. Szóra szó esett s Hunor és Magyar megtudták, hogy az a két leány, akit ők elrabolnak, az alánok fejedelmének, Dulnak a leányai. Örült Hunor és Magyar, de örültek a leányok is, amikor megtudták, hogy a világhíres Nimród fiai veszik őket feleségül.

Még aznap nagy lakodalmat laktak. Egy-

szerre volt a lakodalma Hunornak és Magyar-nak s száz vitézüknek.

És Isten megáldotta frigyüket, szaporodtak ivadékról-ivadéokra.

Ugy elszaporodtak idők múltán, hogy már nem volt elég a szép sziget Hunor és Magyar nemzetségének: a hunnak és a magyarnak. Tovább kellett vándorolniok, új hazát, nagyobbakat kellett keresniök.

Merre mentek, hová jutottak, azt is elmondom.

(Kisbaczon.)

Dohl néni.

— Írta: JAKAB MIKLÓSNÉ, JÓSEPHI OLGA. —

A nyáron otthon voltam. A pályaudvar környékén hatalmas gyárkémények füstölnek, az emberek tolongva sietnek. Nem látok ismerős arcot és engem is mindenki olyan idegenül bámul. Mert kisváros ez most is, megbámulják az idegent. Nincs itt Jóska, az öreg székely kocsis, aki régebb mindig várt; nincs kedvem idegen kocsiába szállni és én gyalog, kicsit kedvetlenül indulok a város felé. De ni, a magas, kicsit ferde torony a régi, a szép nagy, négyszögű piactér, öreg balkonos, emeletes házak! Mindeniknek ismerem a lakóját, hisz majdnem minden másodikon rokonom lakik. Mosolygó leányarcok, piros sapkás szász diákok, mind, mind ismerős, kedves, csak most a sapkák nem repülnek köszönve a levegőbe. Vajjon mi lelta a fiukat?

Belépek egy üzletbe. Régebb egy hófehér szakállu bácsi árulta itt a képeslapokat, fiatal leánya segített neki, most egy öregedő néni kérdően reám mosolyog: — Te vagy? A szemem betéved egy tükörbe, onnan is már öregedő, idegen arc bámul reám, — mintha álomból ébrednék. . . Igaz, harminc éve annak, hogy nem jártam itthon.

És az ismerős diákcsoport ott künn? Hej, persze, azért mégis mind ismerős.

Ujra az utcán találok magam. Ujra erőt vesz rajtam ez a különös érzés. Minden a régi, minden ismerős és azért mégis minden de megváltozott. Nem tudok most oda menni, ahová utazásom célja vezet, hiszen nem a szüleimhez igyekszem, ők rég pihennek idegen temetőben. Tovább bolyongok céltalanul és egyszer csak egy kis zeg zugos utcában, egy ismerős sárga ház előtt találok magam. Itt lakott a Dohl néni.

És látom magamat, ahogy rövid kis szoknyácskában, kis rongyos cipőcskémet viszem a Dohl bácsihoz foltoztatni. Szép virágos udvaron megyek végig és hátul az udvaron egy kis barátságos szobába lépek, ahol minden mosolyog. A napsugarak, a muskátlik az ablakon, a kanári és két kedves, öreg arc: a néni meg a bácsi.

A bácsi mindig kalapácsol, a néni köt vagy foltozgat. Az öreg fűtől, ez a kanarit is

eleven nótázásra lelkesíti, a néni vékony, magas hanggal velük igyekszik. Ahogy észrevesznek, össze-vissza csókolgatnak, elékerül valahonnan egy fűrt szőlő, barack, télen sült alma, sültök, de mindig valami, aminek kis gyermeklelkem örvend és kezdődik a beszélgetés. Kiről másról, mint a Dolfról, egyetlen élő fiukról. A többiek mind meghaltak. Tizenkettő volt, fiu, leány vegyesen, sok kinnal, nélkülözéssel fölnevelték őket, aztán meghaltak. De Dolf, az él! Igaz, már tíz éve, hogy künn van idegen országban. Hamburgban látta valaki utoljára. Még nem írt, most sem írt, de meglátod, anyus, — ezt a bácsi mondja, — egyszer csak itt leszel. Négylovas hintóval érkezik, akkor te is kocsi-kázol, anyus, sok pénze lesz, házat építünk, urasan élünk. Mert megfogadta, csak mint gazdag ember jön majd haza. Hiszen eleget nélkülözöttünk, arig tizenkettő felnőt. Ha Dolf hazakerül, akkor kezdődik a mi életünk.

Az öreg ragyogó szemmel, lelkesen magyaráz, a néni mosolyog és egy könnyet törül ki titkon a szeméből. Én boldogan majszolom a szőlőt. És később én és a többi gyermekek a családból, ha hazakerültünk, ki egyetemről, ki nevelőintézetből, mennyivel szivesebben ültünk a kedves, vidám öregeknél, mint a büszke, gazdag nagynéniknél, akik emeletes, fényes házakban laktak és fehérbóbitás szobaleány kínálta a szendvicset a teához.

Most is, mint harmincz évvel ezelőtt, a kisajtó előtt találok magam. Kopogtatok. Idegenek nyitnak ajtót. Dohlék? Az öregét már eltemették, a néni meg a szegények házában van. A rokonai? Nem szívesen engedték és szegény, amíg dolgozni tudott, szívesen is maradt náluk. De aztán mind jobban öregedni és gyengülni kezdett, utolsó erőfeszítéssel a szegények házába ment és nincs hatalom, mely onnan visszahozza. Senkinek sem akar terhére lenni.

És már indulok is a szegények háza felé. Ismerem a járását, hiszen itt nőttem fel, ebben a kicsiny városban. Itt is szép virágoskert, mintha

csak Dohl néni magával hozta volna, muskátlik az ablakon, madárcsiripelés és sok, sok derült arcu, tiszta öreg néni. Ott ketten beszélgetnek, hamiskásan kacintgatnak egymásra, nyilván most is a régi szomszédasszonyt szapulják. Mindig odaégett a rántása, kifutott a teje. Ártatlan dolgok és ki törődik vele, hogy ezek a fogatlan nénik itten miről beszélgetnek. Mindegyiknek kötés van a kezében, sebesen egymáshoz ütődnek a kötöttük. Hosszu, hosszú harisnyát kötnek. Vidámak és mégis úgy érzem, mindegyik csak addig szeretne élni, amíg a harisnyáját befejezi. A vége felé már csak mind röviddebb, rövidebb sorok következnek, könnyen halad a munka. De másikat kezdeni? Ugy gondolom, egyiknek sincs már kedve. Van, amelyik tán be sem végzi már: pedig boldog, aki úgy hal meg, hogy nem maradt itt félbe a harisnyája.

A Dohl nénit keresem. Ott ül az ágya mellett, dideregve, fénytelen szemekkel, munka nélkül, aki mindig dolgozott, az én öreg Dohl nénim. Odafutok, csókokkal borítom hideg, reszkető kezeit, akkor veszem észre, hogy egy fényképet dédelget a kezében. Megmondom a nevemet, reám ismer, megölel, boldogan mutatja a képet — és mintha csak tegnap hagytuk volna félbe, a fiáról kezd beszélni. Az ő képe. Él, irt, pénzt küldött, sok pénzt, gazdag ember lett belőle.

Hamburgban él, szép, sok emeletes házban lakik, saját autóval jár. Sokat küzdött, dolgozott, amíg elérte a kifizetőt célját. Addig nem akart életjeit adni magáról. Most már ő is öreg, 70 éves, nem bírná a hosszú utat, már nem tud haza jönni. »Könyörögtem, küldjék vissza neki azt a sok pénzt, nekem itt nekem és írják meg neki, hogy én is nagyon jól vagyok, jómódban, kényelemben élek. De azt ne írják, hogy hol vagyok, csak azt ne. Nem akarom, hogy szegény az édesanyját szegyelje. Én pedig ha már ide jöttem, innen el nem megyek, itt akarom a halált bevárni. Az ő fia is olyan nyugtalan véru, amilyen ő volt. Kiment Amerikába « Könny szökik a néni szemébe, nehezet sóhajt. »Vajjon ő ir-e az apjának?«

Aztán újra csak mosolyogva a fia fényképét mutogatja — Ugy-e, szép ember az én Dolim? — Csak hiába, én már nem látom, vak vagyok. Ujra könnyet morzsol el fénytelen szemében és öreg reszkető ujjával oly gyengéd szeretettel simogatja a hideg fényképet, mint ezelőtt ötven évvel búcsúzó fia firtós homlokát.

A nap lemenőben van, egy búcsúzó sugara reáesik a Dohl néni hófehér hajára, glóriával vonja körül a fejét, de az én lelki szemem tövisszorosít és aranykoronát is lát ezen a szép öreg fejen.

(Torda.)

Várdogáló csöpp kis árvák.

— Irtá: BANDI BÁCSI. —

Merre is,
Merre nem,
Tul a jég-üveg hegyen,
Kis falucska csöndes táján
Négy kis árva várdogál rám!

Nap ha megy,
Nap ha jön:
Számolgatnak reszketően
Minden tünő percet, órát:
... Hátha most jön, mondogatják.

Éjre éjj,
Reggre regg,
S csak nem hozza egy se meg,
Jaj, pedig hányszor kineznek
Sikjára az utnak, égne!k!

Egyszer majd
Én is. ha
Elmulik a tél fagyja
S ébred a völgy bokra. fája,
Be oppanak a szobába!

Ha kocsii
Döng, zörög,
Lesik a függöny mögött,
Erre tart — jaj! hátha, hátha
Csak befut a kapujába!

Óh, de meg
Egy se áll...!
S jön napestig száz barát,
Felverik az utca hosszát!
Még se jön! Csak még se hozzák.

Jó szívűek,
Emberek,
Bíztalják szegényeket:
Akit várnak, gondolatban
Közéjük gyakran betoppant!

Merre is,
Merre nem?
... Hol az Ott siel, megyen,
Ilyenkor négy csöpp kis árva
Megenyhül — egy éjszakára!

Rendrevesz,
Összejár
Mindent, itt-amott mi áll?
Van-e kenyér a fiókban?
Szén, parázs a kandallóban?

Jaj, bizony,
Mára még
A tejeske sem elég!
Nincs kenyér! S hajh, fogyatékan
Forgácsuk a padka alján!

>Istenem,
El ne hagyj,
Fohászodik, légy, maradj,
Árváimmal, kérlek szépen,
Szegénykékre gondod légyen!

Tamás érdeklődik.

(Beszélgetés a föld felfedezéséről.)

Apa: Már megint a földgömböt nézed? Nagyon bele merültél a földgömb tanulmányozásába!

Tamás: Azon gondolkodtam, hogy milyen különös lehetett a földgömb akkor, amikor még nem volt rárajzolva Amerika és Ausztrália. Ha hirtelen feltámadna egy, pár száz évvel ezelőtt

meghalt ember, el sem hinné, hogy valóban új világrészeket fedeztek fel a halála óta.

Apa: Valószínűleg a szemed közé nevetne, ha magyarázni próbálnál neki. Már a föld gömbalakját se hinné el. Azt meg sehoqyse tudná elképzelni, hogy egy ilyen hatalmas gömb a világűrben megáll és nem pottyant le. Én is

alig tudtam neked megmagyarázni, amikor még kisebb voltál. Azzal kezdtem, hogy minden test iparkodik a másikat maga felé húzni. A Földet húzza maga felé a Nap, a Hold, a csillagok. Mintha mindenikhez egy láthatatlan kötélen erősítené. Nem mehet nagyon egyik felé sem, mert a tulsó oldalon levő kötelek erősen tartják. Meg van fogva egy bizonyos pályán, hiába rázza láncait, nem tud elszabadulni. A tudatlan ember ma sem hiszi ezt el neked.

Tamás: Amikor Kolumbusz elindult vakmerően tenzeri útjára, ugy-e, meg volt győződve a Föld gömbalakjáról?

Apa: Nagyon bizonytalan még abban az időben a tudomány. Kolumbusz például körtealakunak képzelte a Földet, amelynek szárán van a Paradicsom. Vallásos hitte is erősítette ezt a gondolatát. Minthogy az özvíz nem boríthatta el a Paradicsomot, annak a Föld egy kidudorodásán kellett lennie. Látod, milyen különösen következtetnek az emberek?

Tamás: Hát Kolumbusz nem volt nagy tudós?

Apa: Mai értelemben egyáltalán nem volt tudós, sőt a kortársai között is sokan voltak, akik tanultabbak voltak nála. De a sors igazi felfedezőnek teremtette. Erős akarata volt. Nem rettent vissza semmitől. Ha veszedelmes utra vállalkozik az ember, az erős akarat, határozottság és bátorság gyakran többet ér a tudásnál. Az ő korában, a XV. század végén és a XIV. elején, olyanok voltak az emberek, mintha láz gyötörte volna őket. Mesés kincsek csalták csalogatták őket az ismeretlen világba. Ha rájuk gondolok, mély sajnálat fog el. Olyanok voltak, mint az örökké szomjas emberek. Nagy mocsarak között gyakran előfordul, hogy a korhadó növényi részekből gyulékony gázok válnak ki és hitelen majd itt, majd ott fellobbannak. Ha a könnyelmű ember a lángok után menne, beleveszne a mocsár feneketlen vizébe. Kolumbusz kortársai ilyen fel-fellobogó lángok után futottak és legnagyobb részük elveszett. Az aranyországot keresték lihegve és lázasan. Amikor jól felszerelt hajóik kisiklottak a spanyol vagy portugál kikötőkből, hej de megdöbbenetek volna a legtöbben, ha jövődő sorsukat látnák! A büszke hajókra már várt az örökké éhes szörnyeteg: a tenger. A tenger olyan volt, mint a szeszélyes zsarnok. Egyiket-másikat ringatta és biztosan hordta a hátán, de ha megharagudott, mint a megvadult paripa hánytá vetette lovasát. Szegény vitorlás hajók szenvedő népe boldog volt, ha sikerült kikötőbe jutnia. Te mindig vágyakozol a végtelenbe, az ismeretlenbe. Ugyan, mit csináltál volna a háborgó tengeren? Ugy-e, belátod, hogy nem tudásra van ilyenkor szükség, hanem bátor és határozott emberre? De az ember még rosszabb és több bajt csinál a viharos tengernél is. Mihelyt közeledik a veszedelem, zúgnak és morognak az emberek. Megbánnák, hogy otthagyták otthonukat, a veze-

tőket okolják, engedetlenek, vagy fel is láznak. Bizony ilyenkor keménynek kell lenni, különben megölik vagy visszatérésre kényszerítik a vezetőt. Volt Kolumbusznak is elég baja a legénységgel. Nem mindig szigorussal, hanem néha okossággal győzött. Nem mondta meg például sohase nekik, mily messzire távoztak el hazulról. Naplójában beírta az igazi utat, a legénységnek pedig sokkal kisebbet mondott. Félt, hogy nagyon nyugtalanok lesznek, mielőtt megtudják, mekkora távolság választja el őket hazájuktól.

Tamás: Vitt-e olyan sok élelmet magával, hogy nyugodtan hajózhatott?

Apa: A régi időben nem ismerték a konzerveket. Azért mindig baj volt az enivalóval. Igaz, hogy nem voltak annyira kényesek, mint a mai emberek. Sok mindent megejték. Az erős akaratu vezéreket nem tudta az éhség sem megtörni. Amikor Kolumbusz egyik híres kortársát a fellázadt legénység visszatérésre akarta kényszeríteni, azt mondta, hogy nem tér vissza, inkább csizmatalpat eszik. A csizmatalpra ugyan nem került sor, de patkányhúsra és parázson süttött félig-meddig rothadt ökörbőrre bizony rákényszerítette őket az éhség. El is veszett a legénység nagy része. Eldorádó (a mesés aranyországnak ez volt a neve) csalogatta maga felé az embereket. Az utak holtakkal voltak megpakva, de az elevenek azért rohantak előre, hogy céljukat elérjék. Mennyit szenvedtek és mennyi szenvedést okoztak azoknak, kik utjukban állottak.

Tamás: Ugy látom, apus, hogy te nem nagyon szereted Kolumbuszt.

Apa: Kolumbusz nagy szolgálatot tett a tudománynak, de az ő célja az aranykeresés volt. Ha te is jól ismernéd az életét, akkor azt mondanád, hogy nem a tudományt szolgálta. Én pedig csak azokat az embereket tartom igazán nagy embereknek, akik önzetlenül szolgálják a tudományt. Ilyen pedig nagyon kevés volt a régi felfedezők között. Kolumbusz például csak arra törekedett, hogy megtalálja az utat Indiába. Egész haláláig nem tudta, hogy egy új nagy világrészt fedezett fel. Ezért hívják ma is a vörösbőrűeket indiánoknak, mintha Indiában laktak volna. Pedig szegényeknek igazán semmi közük Indiához. Azaz mégis van. A fehér ember azért pusztította el őket, mert azon az útvonalon éltek, amely a fehér ember hite szerint Indiába vezet. Amikor Kolumbusz követői rájöttek, hogy India és Európa között föld van, csak akadályt tekintették. Rögtön keresni kezdték az átjárót. Bizony nem könnyű volt megtalálni, mert Amerika nagyon hosszan nyulik le.

Körülbelül a mohácsi veszedelem idejében sikerült Magelhaes nevű hajóskapitánynak az átjárót rettenetes szenvedések után megtalálnia. Magelhaes talán még Kolumbusznál is határozottabb és vakmerőbb volt. A spanyol kormány

hajóival indult el, hogy az átjárót az Atlanti oceánból a Csendes-oceánba megkeresse. Szörnyű szenvedések várokoztak rá és legénységére. A legénység végre megtagadta az engedelmességet. Elérkezett a válságos pillanat. Igazán válságos, mert a tiszték egy része is cserbenhagyta a kapitányt. Ilyenkor egy pillanaton fordul meg nemcsak a siker, hanem az élet is. Magelhaes a lázadók közül egyet leterített, a legénység hü részével a többi lázadót lefegyverezte és az idegen, ismeretlen világban egyszerűen partra rakta. Ő maga hajóival elvitorlázott.

Tamás: Borzalmas lehetett annak a néhány ottmaradt embernek a sorsa. Ha meg is maradtak, hazájukat, rokonaikat sohasem láthatták többé.

Apa: Látod, fiam, megmondtam, hogy rossz kapitány lenne belőled. Aki megáll és azon gondolkodik, hogy mi lesz az elhagyott tengerészek sorsa, az lehet jó ember, de hajót nem szabad rábízni, legalább olyan hajót nem, amely ismeretlen világ ismeretlen veszélyei elé megy. De látom, hogy szomorkodol az elhagyott tengerészek sorsa miatt. Megvallom, én is megdöbbentem, amikor olvastam, hogy elhagyott sziklás partra tették ki őket. Később aztán inkább Magelhaest sajnáltam. Volt is okom rá. Amikor a később róla elnevezett szorosba jutott, egyik hajója elsüllyedt, egy másik meg szépen megszökött. Visszament oda, hová kirakták a lázadókat, felszedte őket és bizony hazavitte Spanyolországba. Ugy látszik, a lázadóknak néhány jóbarátja volt ezen a hajón.

Tamás: Mi csinált Magelhaes, mikor megtalálta Amerika déli részén keresztül az átjárót Ázsiába?

Apa: Messze, nagyon messze volt még oda Ázsia. Nagy tengeri út állott még előtte. Majd mutatok neked abból az időből térképeket, csodálkozni fogsz, milyen különösnek képzelték az emberek az óceánok és szárazföldek elosztását. A Csendes-oceán még hiányzik ezekről a térképekről, pedig ez a Föld legnagyobb tengere. Amerika nem önálló földrész, csak Ázsiának egy nyulványa. Évtizedek teltek el Kolumbusz felfedezése óta, míg elhitték az emberek, hogy új és nagy világrészt kell belerajzolni a térképbe. Abban az időben még könnyebb volt a földrajzot megtanulni. — De te azt kérdezted, mit csinált Magelhaes. Bizony nem fordult vissza, hanem nekivágott az előtte álló végtelen tengernek. Lakatlan és lakott szigetekre talált utközben. A bennszülőttek nem mindenütt fogadták barátságosan a közeledő fehéreket. Igaz, hogy a hajósok nem is nagyon udvariasan bántak velük. Mint-hogy a fegyverük jobb volt és vakmerő emberek voltak, sok kalandon keresztül vágták magukat. Egyik szigetnek a lakossága azonban keményen ellenállott. Nem tudta megérteni, mit keresnek a fehér emberek náluk, miért avatkoznak dolgaikba. Ne fejtsd el, hogy a spanyol hajósok királyuk

nevében mindent mindenütt birtokba vettek! Ez még nem jelentette azt, hogy el is vettek mindent, de úgy bántak a lakosokkal, mintha már spanyol alattvalók lettek volna.

Tamás: Ma is kitűzik a zászlót és birtokba veszik a földet, ha még más európai nép le nem foglalta magának. Talán ők is kitűzték a spanyol zászlót?

Apa: Ez nagyon egyszerű lett volna. Sokkal többet is tettek. Amikor egyik hajóskapitányuk a Csendes-oceán partjára ért, fegyveresen beleugrott a tengerbe, hogy az egész oceánt birtokba vegye ura nevében. Nevetni kell az ilyenek. Megérdemelte volna, hogy egy cápa megijessze egy kicsit, megtudta volna, hogy a spanyol király sem mindenható. — Amikor Magelhaes egy szigetet le akart igazni, a lakosság fegyverre kapott. Az elbizakodott spanyol vezér még az ágyukat sem irányította ellenük, hanem 60 emberrel rájuk tört. Annyiszor látta már futni az európai fegyverek előtt a bennszülőtteket, hogy minden óvatosságról megfeledkezett. Ezek azonban nem futottak el. Megrohanták a spanyolokat. Mi történt, mi nem, ma már nem tudjuk tisztán. Magelhaest bekerítették és lemészárolták. Embereinek egy része keresztül vágta magát. Új kapitányt választottak, de a csapás után újabb veszteség várt rájuk. Egyik fejedelem vendégségbe hívta őket, a lakomán azonban rájuk rohantak váratlanul az emberek és nagy vérfürdőt rendeztek.

Tamás: Vissza tudtak jönni a megmaradt emberek Európába?

Apa: Visszajöttek néhányan, lerongyolva és beteg. Ők voltak az elsők, akiknek sikerült a földet körülhajózni. Ma már el sem tudod képzelni, milyen fontos esemény volt ez akkor. Néhány indiánt is hoztak magukkal. Ha tudományos cél vezette volna őket, a legnagyobbak közé soroznám a merész vállalkozókat. Minthogy azonban az aranyéhség hajította csak, nem néztek ők igazi tudósoknak, bár akaratlanul is nagy szolgálatot tettek a tudománynak.

Tamás: Miért nem nevezték el Amerikát Kolumbusz nevével?

Apa: Igazán nem tudom az okát. Mindenesetre hálátlanság volt. Egy Amerigo Vespucci nevű felfedező nevével nevezték el az új világot. Ez is vakmerő tengerész volt, több utat tett az új világba.

Tamás: Találtak-e végre sok aranyat Amerikában?

Apa: Eleinte nem sokat. Nem is lelkesedtek túlságosan az újvilágért. Inkább akadálynak nézték, mely elzárja előlük a kincsek országát. Valaki azonban elhitette az emberekkel, hogy valahol itt kell lenni a mesés aranyországnak, az eldorádónak. Ettől kezdve se szeri, se száma azoknak, kik kutató utra indultak.

Tamás: Olvastam egyszer, hogy művelt indiánok is voltak Amerikában.

Apa: Két olyan állam volt, amelyek a műveltségnek elég magas fokán állott: Mexikó

és Peru. Mexikó Észak-Amerika déli részén, Peru Dél-Amerika nyugati részén. Mind a két országot elpusztították az aranyra éhezõ kalandóok. Ezekről a küzdelmekről nem szeretek beszélni, mert iktózzom a kegyetlen emberektől. Mexikót Cortez hódította meg, Peru területén Pizarro harcolt.

Tamás: Honnan vették az emberek azt a gondolatot, hogy valahol aranyországnak kell lenni?

Apa: Ez a gondolat nagyon régi. Valószínűleg akkor keletkezhetett, amikor először indultak az emberek messzi utakra. A hazajövő emberek túloztak, tuiásaikból mesék keletkeztek. Már az egyiptomiak, zsidók, föníciaiak is emlegették és keresték az aranyországot. A bibliában is szó van róla.

Tamás: Jó, hogy a régiekről beszélsz. Ugy

szeretnék valamit arról tudni, milyennek képzeltek õk a világot és milyen felfedezéseket tettek.

Apa: Ma már elég volt, fiam, legközelebb róluk is beszélgethetünk.

(Budapest.)

Kétféle imádság.

— Irtá: DSIDA JENŐ. —

*Este van, sötét van,
Imádkoz a gyermek:
»En édes Jézuskám,
Kérésemet tedd meg!*

*Szép kicsi falovat
Láttam meg a boltba'
S oly igen szeretném,
Ha az enyém volna...
(Szalmár)*

*Este van, sötét van,
Imádkoz az asszony:
»Gondviselő szemed
Felettünk virrasszon!*

*Sorscsapás, betegség
Bennünket ne érjen,
Segíts, óh segíts, hogy
Meg ne haljunk éhen!*

Hópihéből hóember, ezüst kavicsból ezüstpalota.

Irtá: S. NAGY LÁSZLÓ.

Magduska még csak hat éves, de olyan kedves tud lenni, mint egy felnőtt kisasszony. Ugy sűrög-forog kis pajtásai körében, mint egy tanító néni; elmondja, hogy mit látott a színházban, mert a jó Magduskát színházban is elvisszik szülei; mit vett mamája a boltban; figyelmezteti kis pajtásait, hogy mit szabad játszani és mit nem s a rakoncátlanokat jóra inti feddő szavaival.

De szeretik a nagy emberek is a kis Magduskát, mert okos, eleven magatartásával, értelmes, meggondolt beszédével kellemesen elszórakoztatja õket, s épp olyan szívesen beszélgetnek vele, mintha nem is hat éves kisleány, hanem nagy kisasszony volna mellettük.

Csodálatos muzsika a jógyermek kedvesége, bájosága. Ugy elbűvöi az embert, mint a legszebb zene. S milyen gazdag aranybánya egy jógyermeknek a lelke! Tele van a legszebb gondolatokkal, legnemesebb érzésekkel, legártatlanabb ötletekkel, s milyen jóérzés az, amikor a csöndes, jó magaviseletű gyereket a nagy emberek is körülbecézik szeretetükkal!

Még a beszéde is más annak a gyerekek, akinek a szívében csak nemes és jó gondolatok lakoznak, mások a szavai, mint a rakoncátlan, szófogatlan gyerekek. Olyan a jó gyerekek a beszéde, olyan színes, képzeletbeli, mintha költő volna; aranysugaras, hajnalhasadásos.

S amikor Magduska beszél, milyen szívesen hallgatják apukája, meg anyukája, de, hogy figyelnek rá az ismerősök is!

Tegnap is milyen szép, okos beszéddel lepte meg szüleit, hallgassatok csak ide:

— Anyuka szívem, apuka szívem, — kezdte Magduska — hallgassatok csak ide, milyen érdekes dolgot mondok el.

— Amkor tegnap délután lenn voltam nagyapáéknál s a hó olyan szép, selymes pelyhekkal hullott, a Kis bácsiék Bubija kiment az udvarra, kihivott engem is, a hópelyheket szépen összegyűjtögette, összeseperte, előbb kis gombolyú hólabdákat csinált belőlük, de azokkal nem dobálózott, mint Ferike a szomszédban, hanem szépen egymásra rakosgatta s estefelére egy egész hóembert rakott össze. Milyen jó volna, ha én is olyan nagy fiu lehetnék, mint Bubi, akkor én is olyan ügyes hóembert tudnék csinálni, ugy-e, apuka?

Apuka igent intett Magduskának, de Magduska nem hagyta annyiba a beszédet, hanem tovább folytatta:

— De én elfelejtettem ezt nektek megmondani a tegnap, mert apuka dolgozott, amikor hazamentem, azután pedig, amikor lefeküdtem, hamar elaludtam. És képzeljétek csak apuka, anyuka! Éjjel, álmomban én is nagy leány voltam s nemcsak hóembert csináltam, hanem ezüstkavicsok is voltak az udvaron, abból ezüstpalotát csináltam, kis fácskákat szurkáltam köréjük, tudjátok, a karácsonyfa ágaiból, azokból gyönyörű erdő lett, homokból országotat húztam s a hóemberek, mert sokat csináltam, azon sétáltak.

Apukáék kacagtak a Magduska meséjén, de Magduska hirtelen komoly lett s azt kérdezte:

— Apuka, vajjon meg van-e még az az ezüstpalota, amit az este álmomban csináltam? Hát a bubi hóembere?

A kis Magdust elszomorította az erre kapott válasz, mert ezt mondta az apukája:

— Tanuld meg, édes kislányom, hogy amit az ember csak álmában épít, azok az ezüstpaloták már reggelre leomlanak. De amit az

ember nappal, komoly, szorgalmas munkával, sok kicsinek az összerakásából csinál, az megmarad, az nem omlik össze. A hőember is áll még Majd, ha lemegyünk nagyapáékhoz, látni fogod újra.

Mit gondoltok, mit mondott erre Magduska?

— Apuka szívem, ha én nagyobb leszek, minden nap fogok szorgalmasan dolgozni s akkor egyszer lesz egy igazi ezüstpalotám.

— Lesz bizony, mondotta az apukája. Ha mindennap szorgalmasan dolgozol, tied lesz a boldogság ezüstpalotája, szeretni fog mindenki téged s gazdag leszel, akinek a szive sohasem fog fájdalmakat érezni.

És magukhoz ölelték a jó leányt a szülei s még most is csókolják, ha ugyan nem kezdett azóta újabb mesébe a kis szösze Magduska.

(Kolozsvár.)

Beszámoló a nyári vakációról.

— Második közlemény.

Román József Szatmár: Kedves Elek nagyapó! Most voltunk legelőször nyaralni, mert eddig a Strandra jártunk. Anyuka júniusban nagy beteg volt, Titike meg szamárköhögésben és én tüdőgyulladásban voltam. Az orvos azt rendelte, hogy menjünk el Nagybányára, egy pár hétre nyaralni. Bányán apukának volt egy igazgató ismerőse a gazdasági iskolánál, ott kaptunk egy irodát, amelyben volt egy ágy, egy diván, egy asztal és itt ingyen laktunk. Az igazgató román volt és így játék közben megtanultunk románul. Megérkezésünket követő nap apukával megtekintettük a várost. Legelőször azt figyeltük meg, hogy körül van szegve hegyekkel és több patak folyik rajta keresztül. Ha kimegyünk az István-szálló elébe, onnan balra van a Hid-utca, amelyen keresztül folyik egy patak. Ha a hidon túl megyünk, a korcsolyapályára jutunk és onnan egy szép hosszú út vezet ki a Mária királyné ligetbe. A ligettől jobbra van a református temető, amely a hegy oldalán fekszik. A liget baloldalán egy kis gyertyánfa erdő és a liget hátánál van egy fenyőerdő, amely szintén a hegyoldalán fekszik. Ha felmegyünk a hegyre, onnan lehet látni az egész várost. Apuka megakart mutatni a ligetet, s mert akkor volt a veresvizi bánya nevénapja, s mindenki a bányához ment, mi eltévesztettük az utat és a bányához jutottunk. Este apuka elutazott s magunkban tértünk vissza az állomástól. Igen szomorúak voltunk és igen fájt a szívünk apu után s mindjárt este irtunk egy levelet.

Az ötödik nap délután házigazdánkkal kimentünk a mintagazdasági kertbe, amely három hold kiterjedésű és tele van gyümölcsfákkal és növényekkel. A kertnek híre van egész Erdélyben. Egyszer aztán elhatároztuk, hogy kimegyünk Felsőbányára. Reggel ültünk vonatra s hét óra körül már Felsőbányán voltunk. Amikor az állomásról a városba mentünk, azt figyeltük meg, hogy sokkal hegyesebb, mint Nagybánya. Aztán kimentünk a hegyek közé, uzsonna után szétnéztünk és láttuk, hogy a két szikla között három kis patak folyik és egyesül mind a három. Megkérdeztük, hogy hová vezet ez az út és azt mondták, hogy az ólombányába. Akkor elindul-

tunk az uton fölfelé és elértük a bányát. Két munkás dolgozott ott s azok bevezettek a tárnába. Elmentünk egész odáig, ahol a lift lemegy a bányába. Ott most el van kerítve, mert régen ott jártak le a bányába, s amikor jöttünk ki, akkor jött az intéző is és az kalauzolt tovább. Megmutatta a kis zuzdát, amely mindjárt a bányánál van, azonkívül van még egy nagy zuzda is, ahol az érceket porrá törlik. Azt mondta az intéző, hogy a bánya 360 méter mély és tizenegy szintre van felosztva, amelyből a tizenegyedik víz alatt van, mert kevés a szivattyú-gép. Nyolc szivattyú-gép kellene és csak négy van. Az intéző azt is mondta, hogy ez a bánya olyan, mint a pokol, vagyis azt érte ez alatt, hogy az ólom mérges és aki az ólombányában dolgozik, nem él tovább 40—45 évnél. Aztán jöttek a vízfordó fiúk, akik 10—13 évesek és ezek a fiúk létrán mennek le 360 méter mélyre a bányába és a hátukon cipelik a vizet, napi 3 lei bérért. A bányászok meztelen, vagy félmeztelen dolgoznak 38 Celsius fok melegen. «Szerencse fel!» — így köszönnek a bányászok. Láttuk a bányászok templomát, amely a bánya mellett van, s mielőtt lemennek és amikor feljönnek, imádkoznak, hogy a jó Isten őrizze meg minden veszélytől. A bányászokat nagyon rosszul fizetik. Amikor ott voltunk, 35— leut kaptak egy napra.

Pár nap múlva elmentünk Fernezselyre, a fémkohóhoz. Fernezselynek csak egy utcája van, amely 15 km. hosszú. A kohó a falu közepén van. Fernezselyen volt egy tanító ismerősünk és ő kalauzolt. Felsőbányáról és Nagybányáról az összetört érceket idehozzák Fernezselyre, a kohóba. Ezekben az összetört ércekben van kisebb-nagyobb mennyiségű kén. Legelőször ezt égetik ki belőle. És amikor nincs az ércekben kén, megvárják, míg teljesen kihűl, akkor beleteszik az olvasztó kemencébe és itt megtisztítják a salaktól. A kemence elején van két lyuk, amely be van tömve agyaggal és amikor a salak a lyukig van, akkor a lyukon át vedrekbe folytatják. Azután láttuk a csapolást, amely nagyon szép látvány. Az arany, ezüst, ólom és a réz súlyosabb és így a kemence alján folyik izzó alakban, akkor beverik különböző vas-

rudakkal a kemence oldalát és amikor bevették, kihúzzák a vasrudat, akkor azon a kis lyukon jön a füst és folyik ki a megolvadt érc szikrázva, lángolva. Amikor az üst megtelik a megolvadt érccel, egy bőrkabátos ember agyagdugóval betömi a lyukat, úgy, hogy tovább nem folyik az érc. Minden hat órában van ilyen csapolás. A második kemencénél a réz folyik ki a salak helyett, amelyet lepsi alakba tesznek. A harmadik kemencénél az ólom folyik ki a réz helyett, amelyet tányér alakba tesznek. Az aranyat és az ezüstöt Fernezelyen nem tudják elválasztani, hanem máshová viszik.

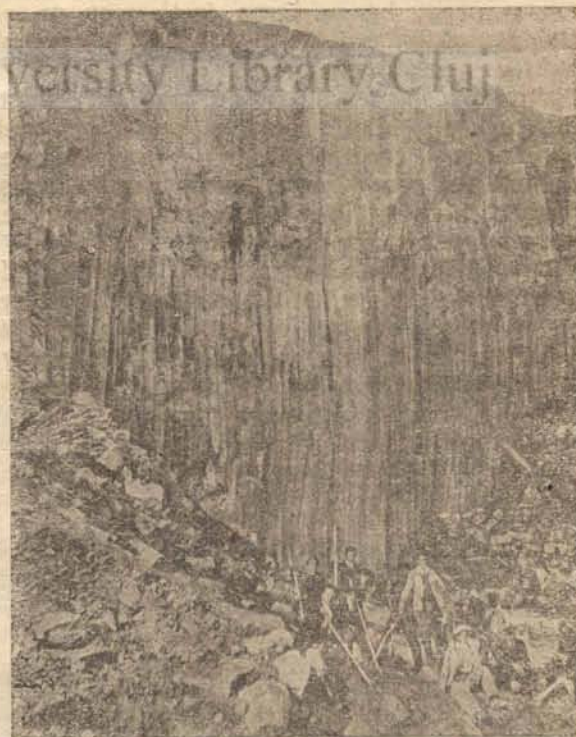
Ugy-e, nagyapó, az emberek nem is gondolnak arra, amikor az ékszerésznél gyűrűt vagy órát vásárolnak, hogy hány száz meg száz szegény bányász dolgozik mélyen a föld alatt és hány száz meg száz ember izzad a forró kemence mellett, míg az ékszerészhez kerül az arany meg az ezüst.

Román Titi Szatmár: Kedves Elek nagyapó! Azért mentünk Nagybányára nyaralni, mert az orvos levegőváltozást rendelt nekem, meg józsiának. Örültünk, mert sohasem voltunk nyaralni. Már 2 órakor kimentünk az állomásra és úgy vártuk a vonatot, pedig a vonat csak 4 órakor indult. Amikor felültünk a vonatra, az ablakhoz álltunk, apuka, Józsika, meg én, úgy néztük a vidéket s közben apuka magyarul beszélt. Hét órakor megérkeztünk Nagybányára. Már este kimentünk megnézni a Ligetét és amint mentünk, elértünk a bányába. Eppen akkor volt a bánya nevenapja. A ligetbe másik nap mentünk. Van a ligetben egy kör, annak szélén pad és a közepén lehet játszani. A ligetbe sok bácsi és néni jár festeni, mert nagyon szép a vidék. A liget közepén van egy hegy és onnan nagyon szép a kilátás. Bánya szép kis város. A piaci része olyan, mint itt nálunk a Pannónia. Ott is van egy szép szálló, az «István Szálló.» Nagybányán van sok szép templom és az «István-torony», amely este világít. Van két piaca: egy kis piac és egy nagy piac. Van valami olyan is Nagybányán, ami Szatmáron nincs: Vízvezeték. A vizet Felsőbányáról vezetik Nagybányára. Van Nagybányán arany és ezüst bánya, Felsőbányán meg van ólombánya. Ajánlom a cimboráknak, hogy Nagybányára menjenek nyaralni. Ott jó a levegő, jó a víz és szép a vidék. S ami a fő, egészségesen és meghizva megyünk haza.

Rafaél Klárka, Bölön: Kedves Elek nagyapó! Hosszas betegségem után a nyarat pihenéssel kellett töltenem. A nap legnagyobb részén gyümölcsös kertünkben voltam, olvasgattam, kézimunkáztam és kistestvéremmel játszottam. A sok pihenésnek meglett az eredménye, mert pár hónap után visszakaptam régi egészségemet.

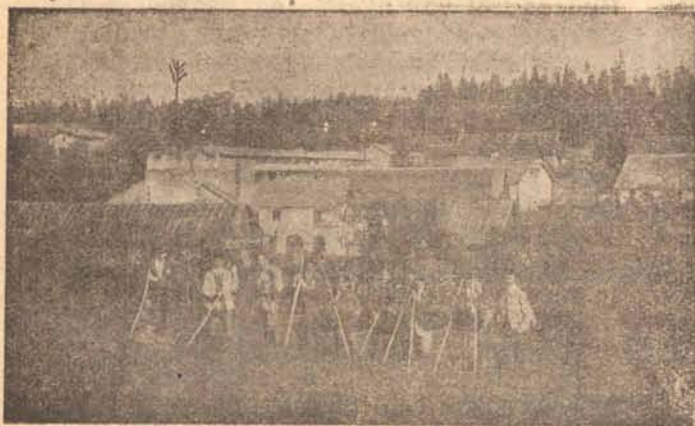
Budapestről volt nyaralni egy nagynénim nálunk. Sok szépet és tanulságosat mesélt a magyar fővárosban látható nevezetességekről, a múzeumiokról, az állatkertéről, a Margit-szigetről és a Városligetről. Megígérte, hogyha nagyobb leszek, el fog vinni és mind ezt a sok hasznosat, szépet megmutogatja. Vendégeink eltávozása után nagyszüleimhez mentem. Velük együtt egy pár kiránduláson voltam. Láttam két nagy fűrészgyárat. Egyikhez a fát az erdőből vizen csuszaltják, a másikhoz iparvasuton, amelynek vonala vadregényes erdőkön és bérceken visz keresztül. Voltam két fürdőhelyen: Előpatakon és Kovásznán. Különösen fölkelte az érdeklődésemet az ásványviznek üvegekbe való töltése, ami erre a célra Németországból hozatott gépezet segítségével történik. Ugyanakkor a marosvásárhelyi kitűnő cigányzenekar szobbnél-szebb nőitáiban gyönyörködtem. Pár kellemes hetet töltöttem nagyszüleimnél. Játsszótársaimmal előadtuk «Az igazmondó láda» című szindarabot a Cimborából. Közeledett az új iskolai év, hazajöttem és nemsokára újra hozzákezdtem a tanuláshoz.

(Folytatása következik.)

Az alsó-rákosi bazalt-kőbánya.

(A múlt nyáron Bányai János székelykeresztúr tanítóképzőintézeti tanár, aki Jani bácsi név alatt írja nektek a »Hasznos szórakoztató«, tanítványaival a székelyföld több nevezetességét tekintette meg, köztük az alsó-rákosi bazalt-kőbányát is. Mint az orgonasipok, úgy simulnak a hegy oldalához a messzeföldön híres bazaltkövek, melyek utcák kövezésére igen alkalmasak.)

A szentkeresztbányai kohó.

(A szentkeresztbányai kohó Udvarhelymegyében van. Ide is elvezette tanítványait Bányai János tanár. Ez a kohó arról is nevezetes, hogy az ágyuöntő Gábor Áron őrnagy itt öntötte a székely honvédek ágyúit 1848 ban.)

Kis rajziskola.

Rajzolja: ILONA NÉNI, írja: GYULA BÁCSI.

Márka és a kis Gyula mindig nagyon szívesen nézik, ha a mama fest, vagy rajzol. Főképpen akkor érdeklődnek, ha a Cimborának készül valami új dolog. Ők is segítenek ilyenkor. Megmondják, mi tetszik nekik, vagy mit szeretnének a képen látni? Ennyivel sem elégszenek meg. Papirost, ceruzát kérnek, — rajzolni szeretnének. De nem könnyű ám a rajzolás mestersége! Addig-addig kérik a mamát, míg ez nem segít nekik. Tanítgatja őket.

— Próbáljatok kört rajzolni. Ebbe két kisebbet. Most csak a két fül, a karmok hiányoznak, no meg a szemet, orrot kell pár vonallal belerajzolni és ott ül a papiroson a fülesbagoly! A kis Gyulának nagyon tetszik a bagoly.

— Ez bagoly urfi menyasszonya!

Verset is mond róla:

Rajzoljunk egy nagy kört,
Karmot, fület rája,
Ott meresztí a szemét
Bagoly ur arája.

— Békát is lehetne rajzolni, — mondja a mama. — Egy nagyobb kör fölé egy kisebb metsző kört rajzoljatok. Szemet, lábat, kezét, no, meg száját könnyű azután rajzolni rája.

Erre is tud Gyula verset. Mondja is

Kis kör, nagy kör, ha helyes,
Kész a béka, de begyes ...!

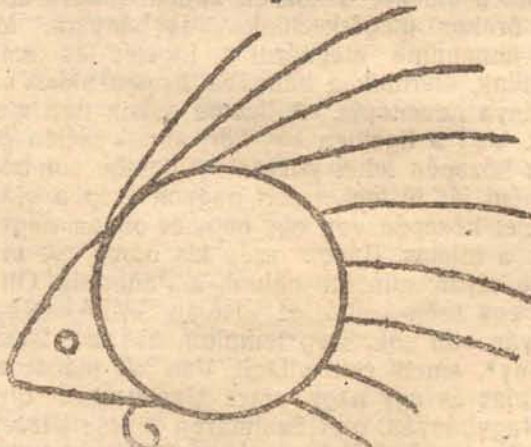
A sündisznót Márka magától is megrajzolja. Megmutatja a mamának. Kör, eléje rajzolja sündisznó koma orrát, a hátára tüskéket rak. Bizony nem lehet más állattal összetéveszteni.

— Mivel él a sündisznó? — kérdezi a kis Gyula.

— Bogarakkal.

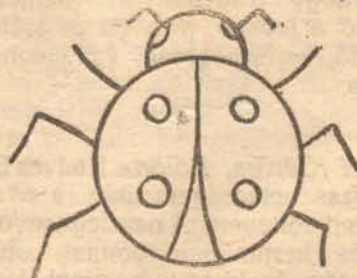
— Akkor ez a vers szól róla:

A sündisznó nagyon bátor,
Fél tőle a bogár tábor.

— Bogarat is rajzoljunk! — mondja a kis Gyula.

— Ez nem is nehéz, — mondja a mama.

— Kezdjétek úgy, mint a békát. Rajzoljatok egy nagy kört, de most jóval kisebb metsző kört

rája, mint a békánál, lábacsakákat, pettyeket rajzolunk rá és kész a katicabogár.

— A bogaraknak a kácsa is nagy ellensége. Mutassa meg mamám, hogy kell azt rajzolni.

A mama megmutatja a módját. A kácsa rajzolása egyetlen körből is kitelik. Nagyon csinos jószág, mindenkinek tetszik.

Erre is tud verset Gyuluka:

Sír a szegény kácsa,
Eltört a tojása.

(Folytatjuk.)

KIS FIAMHOZ.

— Irta: REISMANN IRMA. —

Már iskolába jár, már gondjai vannak,
Oldalán táska, szemében büszkén égő láng,
Aján igaz szók betűje szánt.

Már nem kell játék, nagy néha még a ló,
A Szellő, a Bársony, meg a két kis csikó —
Száguldjatok, hahó, hahó!

Még liszta, mint a mező illatos fűszála,
Pipacsvirág szirmán csillogó fénypára,
Szárnyatlan, csipogó, éhes kis madárka.

Én üdvözítő, balsamos betűim,
Mutassátok meg az Élet igaz útját,
Kicsi szívében erős hittel, vigyétek rajta át!

Már iskolába jár, már gondjai vannak,
Oldalán táska, szemében büszkén égő láng,
Aján igaz szók betűje szánt.

(Szatmár.)

Kiadó bácsi postája külföldi előfizetőihez.

Mezey Böske, Beregszász. A beküldött 20 cK.-val előfizetése f. évi július hó 1-ig ki van egyenlítve. — Seebert Béla, Beregszász. A beküldött 10 cK.-át a Cimbora m. évi október hó 1-től december 31-ig terjedő előfizetési díjaként használtuk fel. — Maurer Károly, Kosice. A beküldött 40 cK.-val előfizetése mult hó 1-től október 1-ig ki van elégitve. — Peschko Erzsébet, Beregszász. Az átutalt 20 cK.-ával előfizetése mult hó 1-től július 1-ig ki van egyenlítve. — Holénia Márta Presov. Az átutalt 10 cK.-át a Cimbora 1923. okt. 1-től dec. 31-ig terjedő előfizetési díjaként használtuk fel. — Klobusiczky Márta Presov. Az átutalt 10 cK.-ával előfizetése f. évi jan. 1-től apr. 1-ig ki van egyenlítve. — Janovitz Józsefné Kosice. A beküldött 20 cK.-át a Cimbora m. évi jul. 1-től dec. 31-ig terjedő előfizetési díjaként használtuk fel. — Varga Edit Kosice. Az átutalt 40 cK.-át a Cimbora f. hó 1-től okt. 1-ig terjedő előfizetési díjaként használtuk fel.

Pakarajcsi.

Irta: CSÜRÖS EMILIA.

Pakarajcsi három éves mosolygós fiúcska volt, amikor anyukájával és két bátyjával meg az icipi hugocskájával egy tarka kis erdélyi falucskában nyaralt. Lajcsi volt a becsületes neve, de különösképen az «l» betűt «r»-nek mondta, így lett a Lajcsiból Rajcsi. Ehhez még valami járult. Ugyanis reggel, amikor a szemét kinyitotta, az első mosolygások után kiadta a jelszót: — Kávét!

Anyukája rendesen már hozta is, énekelve hozzá: Kap a Lajcsi kávét... Ez a nóta lassankint Lajcsi fülének a föld legszebb muzsikája lett és maga is megpróbálkozott vele. Csak hogy neki így sült el: «Pak a Rajcsi kávét». Így lett azután a Lajcsiból Pakarajcsi.

Szörnyen tetszett neki a falusi élet, a nagy szabadság, a sok állat, amit ő otthon, a nagyvárosban, alighogy ismert. De a legjobban el volt ragadtatva Szellőtől és Babától, a két hámos ló kicsikójától. Olyan kedves, fürge, boldog jószágok voltak, hogy Pakarajcsi szeretete volna megcírógatni őket. Csakhogy éppen ezért nagy bánata is volt. Ugyanis a két nagyobb fiú, Gézi, aki akkor már iskolába járt és Feri, aki öt éves volt, szépen megosztokodtak maguk között a csikókon.

— A Szellő a tied, Baba meg az enyém! — mondta Gézi és Ferike belenyugodott az osztásba. De szegény kis Pakarajcsit ilyesformán csúnyán kismiszték fivéréi.

Gondolkodott is eleget ezen a méltánytalan dolgon három éves buksijával és végre talált is megoldást. Amikor délután kocsikázni mentek, ugyancsak hamar beletelepedett az öreg Sándor kocsis ölébe és onnan nézte, hogy milyen mindenhatóan dirigálja «Sándorrr» bácsi a két hatalmas lovat. Még a kis csikók is szót fogadnak neki.

Egyszer csak nagyon hozzásimult a Sándorrrbácsi pitykés lajbijához és maszatos kezeccskéivel megcirogatta az arcát:

— Szándorrrbácsi, — csináljon nekem is egy kis csikót!

Ilyen szép kérésnek, hogy is állhatott volna ellen a Sándor bácsi jószágos öreg szíve! Másnap kivitte Pakarajcsit a méneshöz, és minden kis csikót neki ajándékozott. Lehetett vagy tízenöt darab. Így lett Pakarajcsiból egyszerűen többszörös csikótulajdonos.

Most már nagy fiú Pakarajcsi. Gimnazista és hűséges olvasója a Cimbora-nak. Nem is szólítják már Pakarajcsinak, hanem nagyfiúsan, a rendes nevén. De azt hiszem, azóta sem volt még olyan büszke és boldog, mint amikor Pakarajcsi korában neki ajándékozta az öreg Sándor bácsi az egész ménes kicsikóját.

(Kolozsvár.)

Az aranyeső.

— Apró unokáinak meséli ELEK PÁGYAPÓ, —

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhétországban is tul, az óperenciás tergeren innét, volt egy özvegy asszony s annak két leánya, az egyik szép s szorgalmas, a másik csunya is, lusta is. Az asszony azonban csak a csunya leányt szerette, mert az édes leánya volt, a másik meg mostoha: azt folyton dolgoztatta, éjjel-nappal nem volt szegénynek nyugodalma. Jókora reggel kiült a mostoha leány az utra, egy kut mellé, s ott egész nap kellett fenni a kenéért, a míg csak a vér kiserkent az ujjából. Történt egyszer, hogy az orsó egészen elvéresedett s a leány behajolt a kutba, hogy lemossa a vért róla, de amint mosta, az orsó kifordult a kezéből, beleesett a kutba.

Sírt a szegény leány, elkeseregte az anyjának, hogy mi történt, az meg azt mondta nagy haraggal:

— Bizony, ha beleejteted, hozd vissza, különben ne is lássalak!

Szaladt a leány a kuthoz s beleugrott, hátha megtalálná, de ahogy beleugrott, elvesztette az eszméletét, s amikor felébredt — halljatok csudát! — gyönyörűséges, szép réten volt!

Elindult a leány s amint ment mendegélt, ért egy kemencéhez, amely tele volt kenyérral:

— Végy ki, végy ki szólította meg egy kenyér a leányt, mert már rég kiszültünk s mind szénné égünk ha még itt maradunk.

A leány vette a lapátot, sorba kiszedte a kenyeret. Aztán tovább ment s egy almafához ért, melynek az ágai meg voltak fonva almával majd letörték alatta.

— Rázz meg engem, szólt a fa, már rég megérték az almák.

A leány megrázta a fát, hullott az alma, mint a záporosó s amikor már egy sem volt a fán, szépen egy csomóba rakta s azzal tovább ment.

Ment, mendegélt s egyszer csak egy kicsi házba ért, annak az ablakán kinézett egy öreg asszony, akinek gyönyörű nagy fogái voltak. A leány megijedt, elakart szaladni, de a vén asszony oly szelíden szólt hozzá, hogy megállott.

— Miért félsz tőlem, te leányka? Ne félj, gyere be, maradj nálam s bizony nem bánod meg, ha jól viseled magadat.

A leány neki bátorodott, bement a házikóba. Azt mondta ott a vén asszony:

— No, te kis leány, különösen azt kötöm a lelkedre, hogy jó felrázd az ágyat, hadd repüljenek a pihék, akkor aztán lesz hó a világon. Mert úgy tudd meg, hogy én hócsináló asszony vagyok.

Ott maradt a leány, végezte is a dolgát rendesen, a vén asszony jó volt hozzá, úgy élt, mint hal a vízben.

Telt, mult az idő, egyszer csak a leány

elkezdett busulni, sóhajtozni. Kérde a vén asszony!

— Hát, neked mi bajod van? Talán bizony rossz dolgod van nálam?

— Dehogyan van rossz dolgom, lelkem öreg anyám. Sohasem volt ilyen jó dolgom. Hiszen otthon mindig ütöttek, vertek, éhezettek, de hiába, mégis csak haza vágyódik a szívem!

— Jól van, mondta a vén asszony, ha haza vágyódsz, én nem tartóztalak. Becsületesen szolgáltál, megérdemled, hogy hazavigyél.

Azzal szépen kézenfogta a leánykát, elvezette egy nagy kapu elé, azt kinyitotta s amint a kapu alatt állottak, egyszerre csak aranyeső hullott rá, teli s tele lett a ruhája szinarannyal.

— Ez a te béred, mondotta az öreg asszony s odaadta neki az orsót is, mely a kutba esett volt. Azzal bezárult a kapu mögötte s a leány ott volt megint fent a hazájában, nem messzire a házuktól. Amint belépett a kapun, meglátta a kakas s torkaszakadtából elkezdett kukorékolni:

Kukoriku, jertek ki,

Egy szép lány van ideki.

Szinarany a ruhája,

Nem ismerek reája.

Nosza, szaladt ki az asszony meg a leánya s bezzeg megörvendeztek, amikor meglátták a teméntelen sok aranyat!

— De már oda te is elmégy, mondotta az asszony az édes leányának, amikor a másik elbeszélte, hol járt, merre járt, mit csinált.

Még aznap kiült a csunya leány a kut mellé, de bezzeg neki nem serkedt ki a vér az ujjából a fonás miatt. Fogta magát, tövissel összeszurkálta az ujját, csakhogy vérezzék, akkor az orsót bekente vérrel, beledobta a kutba, utána ugrott s csakugyan ő is arra a szép rétre került. Ment, mendegélt a réten, ő is megtalálta a kemencét, a kenyerek őt is kérték, hogy szedje ki, mert mindjárt szénné égnék, de ő azt mondta:

— Hát csak égjenek szénné, tőlem éghettek, de a ruhámat nem piszkolom be miattatok.

S azzal tovább ment, s az almafához ért. Megint tele volt a fa almával, földig hajoltak az ágak, kérte a fa, hogy rázza meg, de a leány azt mondta:

— No, bezzeg, talán, hogy betörjétek a fejemet, — s ott hagyta az almát.

Aztán megérkezett a kis házikóhoz, de bezzeg ő nem félt a hosszufogu asszonytól, mert hallott már róla. Bement hozzá nagy bátran s mindjárt beszegődött hozzá.

Első nap szorgalmas volt, tett, vett serénykedett, mert a sok aranyra gondolt, de a második nap már nem félt a sok dolog a nyakára s harmadik nap reggel már fel sem akart kelni.

Az ágyat nem rázta föl, dunyhábói párnákból a tollat nem rázta ki.

— No, mondta a vén asszony, eleget szolgáltál, most már haza mehatsz Isten hírével.

Azzal kézenfogta, elvezette az utra a nagy kapu elé, a kaput kinyitotta, — no, most majd hull az aranyeső, gondolta magában a leány. Az ám, lesuppant a hátára egy nagy ütött-kopott rókabőr s úgy oda ragadt, hogy le nem tudta vetni magáról.

— Itt a béred, mondta a vén asszony s becsapta utána a kaput.

Megy haza a leány nagy busan, s hát a kakas, ahogy meglátja, torkaszakadtából elkezd kukorékolni.

Kukoriku, jertek ki,
Hej, ki vagyon ide ki!
Rókabőr a ruhája,
Nem ismerek reája.

Szalad ki az asszony, szalad ki a mostoha leány is, tépik rángatják le róla a rókabőrt, de bizony ott maradt az a lusta leány testén, hordozta haláláig.

Igy volt, vége volt, igaz volt. Aki nem hiszi járjon utána.

(Kisbacon.)

Hol vagyok én?

— Héber eredetiből fordította K. HARTMANN L. —

Volt egyszer egy igen feledékeny gyerek. Soha sem emlékezett reggel, hová tette este a holmiját. Emiatt reggel sokat kellett keresgélnie s elkésve érkezett rendszerint az iskolába.

Látta, hogy ez így tovább nem mehet, elhatározta, hogy este a fontosabb dolgait felírja s reggel onnan majd felolvassa magának. Így is tett. Szóól szóra ezt írta: »a könyvem a táskámban, a táskám a fiókban, a fiók kulcsa a zsebemben, a zsebem a mellényemben, a mellényem rajtam, illetve a széken, én pedig az ágyban.

A cédulát maga mellé, az asztalra tette s most már nyugodtan feküdt le, mert reggel nem lesz keresés, elkésés, kikapás. Amint felébredt, vígan ugrott ki az ágyból, kezébe kapja a cédulát és kezdi olvasni: »A könyvem a táskában.« Jól van. »A táskám a fiókban.« Jól van. »A fiók az asztalban.« Jól van. »A fiókkulcs a zsebemben, a zsebem a mellényben, a mellény a széken.« Jól van. Tovább olvassa: »Én pedig az ágyban.« Nézi, nézi az ágyat: hazudik az írás, nincs ott! Felhány mindent: nincs! Anyja közben kiált: Fiam, hol vagy? Elkésél megint az iskolából! — Én is éppen azt keresem! Itt az van írva: »én az ágyban« s nem vagyok az ágyban! Hát hol vagyok én?

Nem találta meg magát s újra későn érkezett az iskolába. A többi már gondoljatek...

(Szatmár.)

A Cimbora előfizetési ára:

Romániában

negyedévre	— —	65 leu
félévre	— —	130 leu
egész évre	— —	260 leu

Csehországban

negyedévre	— —	15 ck.
félévre	— —	30 ck.
egész évre	— —	60 ck.

Magyarországon

negyedévre	—	6000 korona
félévre	—	12000 korona
egész évre	—	24000 korona

Ausztriában

negyedévre	—	28000 osztr. korona
félévre	—	56000 osztr. korona
egész évre	—	112000 osztr. korona

Jugoszláviában

negyedévre	— —	40 dinár
félévre	— —	80 dinár
egész évre	— —	160 dinár

Az előfizetési díjak a következő helyeken fizethetők be:

Romániában postautalványon a Cimbora kiadóhivatalának Satu-Mare.

Csehországban a Cimbora kiadóhivatalának a Szlovák Általános Hitelbank kosicei fiókjánál lévő számlája javára az alábbi pénzintézeteknél:

Beregsas: Beregmegyei Gazdasági Bank r.-t.

Helmece: Bodroközi Bank r.-t.

Hlohovec: Galgóczi Hitelintézet.

Ilava: Ilavai Hitelbank.

Lucenec: Nógrádmegyei Népbank.

Michalovce: Nagymihály Kereskedelmi és Hitelbank r.-t.

Mukacevo: Beregmunkácsi Bank r.-t.

Nitra: Nyitrai Takarékbank r.-t.

Nove-Mesto: Első Vágújhelyi Bank r.-t.

Nove-Zámky: Érsekújvári Népbank r.-t.

Presov: Eperjesi Bankegylet.

Roznava: Rozsnyói Bank r.-t.

Sevljus: Nagyszőlősi Hitelintézet.

Sp. Nova-Ves: Szepes-Iglói Hitelbank r.-t.

Trencin: Trencsényi Hitelbank r.-t.

Magyarországon

a Cimbora kiadóhivatalának a Magyar-román faértékesítő r.-t.-nél (Debreczen, Piac-utca 42.) lévő számlája javára postautalványon.

Ausztriában a Wiener Bankvereinnak a »Szbadsajtó« Buchdruckerel und Zeitungsverlag A. G. in Satu-Mare (Rumänien) számlája javára.

Jugoszláviában

Kurir hirlap és könyvterjesztő vállalatnál Subotica (Szabadka). A »Kurir« Jugoszláviában a Cimbora egyedárusítója és főbizományosa.

Elek nagyapó üzeni:

Minden levél egyenesen Elek nagyapó címére: Kisbacson, (Bajánli Mici) u. p. Nagyacszon, (Bajánli Mare) Háromszék megye (Júd. Troiscaune) küldendő, akkor idejében kaptok választ. A levélírást egyik fontos szabálya, hogy benne legyen a levélben: hol kelt, melyik évben s melyik hónap hányadikán!

Rostl Ince Pankota. Szívesen válaszoltam s szívesen válaszolok ezután is. — Venczel József és László Csikszarada. Most, hál Istennek, jól vagyok. Örömmel olvasom, hogy ezután is húzásai maradtok a Cimbora-nak. — Kélemen Jári Kolozsvár. Összinté részvetel olvas-m édesanyád leveleiből, hogy bete séged miatt nem írhat, de könnyű lefolyású a betegség s legközelebb már magad írhat. Igen örültem édesanyád levele-nek, mert láom ebből, hogy édesanyád mennyire megbecsül az én munkámat. Igen kedves, amit írt a te négyre és öcsikéd-ről, aki azt mondta: „hiszed anyu, hogyha nagyapó tudná, hogy Sárika beteg, küldene neki könyvet többet is, mert nagyapó jó ám.” Mag m is azt vallom, amit édesanyád, hogy bizony jó érzés, ha mindenfelé szeretettel találkozunk s hogy ez minden vagyonnál többet ér. A kiadóba csinált megreklamáltam a nyert könyvet s. 35. 36. számot is. — Fazakas Zsigmond Brasó. Nemcsak megírted, de levelet is várok tőle s jövőre egyenesen Kisbacsonba címzed. — Fényes Mór Kolozsvár. Képe tvényed jó, de sokszorosításra nem alkalmas. A kiadóba cíni pótolj a hiányzó számokat s ha megrendeltétek, megküldi Kereszt Mihály két regényét is. — Stotter Ándor Kolozsvár. A kiadóba cíni a címszalagot kijavította. — Kibédy Géza Abrudbánya. Örönde-k, hogy már jobban v. gy és folytatható a tanulás. Rejtvényeid sorra kerülnek. — Kemény Sári Szabadka. Teljesen őt esztendeje, hogy nem olvashattál magyar gyermekújságot, most újra meg-rendeltem a Jó Pajtás abban g hitben, hogy még mindig, nagyapó szerkeszti. Amint azonban az üzeneteket olvasni kezded, valami idegenszerűséget vetél rajtuk észre s mindjárt mondat is anyukád ak: „milyen furcsán ír a nagyapó.” Aztán ha-marosan kislét, hogy már nem nagyapó s erkeszti a Jó Paj-tás, de egyebet is megtudtál egy szabadvai újságból, azt, hogy nagyapó Erdélyben szerkeszt gyermekújságot. Szerkesztésé bizony és már szép számú olvasóm vannak Jucszilváiban is, sőt Magyarországon is. Igen örvendezek a találkozásoknak Sárika s meg fiatalok afeől, hogy em te leszel az egyetlen őt dik gimnazista, aki olvassa a Cimbora-t — Nemes Gábor Torda. Rejt-vényeid közül rejtett felirat sorra kerül — Förster Káro Törökös. Örömmel látlak unokám során s s levelet várok tőled, nem-csak megírted. — Kovács Piroska Nagypétek. Kisbacsonba kell küldeni a levelet s a megírted. A kiadóba cíni az első számból hiányzó Börmét el üldi, ha van felesleges példány, örvendezek, hogy egy kedves levéliróval szaporodott unokám tábora s raj-tad kívül testvéred is örömmel várják a Cimbora-t. Arcotépe-n nincs más, mint amely megjelent a múlt évi 39. számban. Egyéb-ként külön levélben is válaszoltam neked. — Csajka Zsuzsika Kassa. Gyönyörködöm én szép írodban s nagy örömmel látlak unokám táborában. Pótlé tvényeid sorra kerül. A kiadóba cíni pótolja az 1. számot. — Nusbacher Nuci Koloz-vár. Azt írod, hogy őt leveledre nem válaszoltam, a I szinté lehetetlenség, mert én minden levélre válaszoltam. Az 51. sz. most pótolja a kiadóba cíni. A pótlórejtvényeid nem közlöm, mert az én nevem a megírté-s. — Ifj. Varga Árpád Marosújvár. Nem sokára sorra kerül a magyarországi utad leírása. Örönde-k, hogy a könyvet megkap-tam. A szélmalom rejtvényed jó, de ha jól emékszem, ha-so-ló megírtél szélmalom rejt-v. már jelent meg. — Kóvári Mariska és Icaika székelyhidra. Áldást mondtok, hogy kaphattok egy oly szép újságot, mint a Cimbora. Hiszem is, hogy a ti ál-dásokot megfogam. Ha székelyhidra visz az utam, elmegyek hozzátok uszonna kavera, de addig is, míhelyt idóm lesz, meg-tanítalak titeket arra, hogyan kell megírted a számrejtvényt. — Kovács László Kplovár. Levelezolapodat elintézés vég-t továbbí-tottam s kiadóba cíni. — Schwartz Pista Nagypétek. Neked is azt üzenem, hogy amint esz időm, megmagyarázom a szám-rejtveny megírtésére. a titkát. — Dobos Juliska Zamosújvár. Az én haragomat könnyű elkerülni, mer én haragudni nem udok. Azt írod, hogy többet nem jársz iskolába, mert bezárták a magyar iskolát, hanem tanulsz zongorázni és gazdasszony-kodni. Ha édesanyád foglalkozik veled, akkor nem fogod nél-külni az iskolát. Bár csak két polgárit végeztél, máris he-lyes-n és szépen írsz, nem látstok rajta, hogy a három elemif német isk-lában végeztél. Hát csak olvasd hűségesen a Cim-bora-t és írd szorgalmasan nagyapónak, ezzel is pótolod az iskolát. Szüleidek tolmácsold üdvözetemet. — Zalányi Zoltán, Öcsi és Babuci Rosta. A kiadóba cíni pótolja az első számot, ti pe-dig látok meg Rosia helységnek a magyar nevét. — Halmi Ist-ván és József Szilágyssomlyó. Sokkal szebbnek találjátok a Cim-bora-t, mint amilyennek gondoltátok s epukátok megírté, ha nem buktok meg, mindvégig járjatok nektek. Az első lev le-ir kapál választ, István, ám első leveledben hibás és hiányos volt az al írásod. És e hiányos és hibás címre válaszoltam. — Felter Irénke Temesvár. Örönde-k a bemutatkozásodnak, amely-ből megtudtam, hogy febr. 14-én letél tizé s s képelem, mi-lyen pompásan mulattál barátnőddel, akiket szüleid mi dég meghívnak a születésnap lakomára. Hát bizony ezt meg is kell halálod nekik s amin látom, meg is hálálod őt fan lász-sal. A Cimbora-n nem mondhatál egyszerű való megjelenését. Ezt azt, hogy kevesled a hetenkint egyszer való megjelenését. Hát, hiszem, szeretné a többi unokám is, de aztán mikor tanulnátok a számrejtvények megírtését majd megmagyarázom, az általad szerkesztett rejtvények közül az első számot közlöm. — Sámuel Annus Szilágyssch. Ha beteg voltál és azért nem írtál, nem haragzom. Töknyag királyt megkérdeztem, hogy miért

haragszik rád és őfelsége nagyot nézett s azt felelte: „Mit gondol rólam Sámuel Annuska, hiszen én még az én népem-n sem haragszom, amely elkergetett engem az én országó aból, hát aztán rá hogy haragudnám?” Rejtvényeid közül kető sorra kerül. — Csontos Bagyi Torda. Ha nehem ilyen szép írásom volna, nem elégedem meg a rejtvény megírtésével, levelet írnék. — Látzina Berta Gyálár. Leveledet elintézés végétt továbbítottam a kiadóba cíni. — Kossza Manca Nagybacson. Akkor, Mancika, akkor, amikor enyhül az idő; amikor kezdenek bomlani a rügek; akkor sőtál át Kisbacsonba, aztán szépen befogjuk lájni nagyapó kersjét. — Weinberger Laci Torda. Eppen ebédelté-k, amikor a postás bácsi hozta a Cimbora-t s úgy örvendé-té a nagyapó válaszában, hogy örömdobben alig tudál ebé-delni. Hiszen ilyen örömet máskor is s erzek én neked. A bizonyítványodat érdeklődéssel várom, a rejtvényed pedig sorra kerül. — Künster Teruska Kolozsvár. Leveled: továbbítottam a kiadóba cíni a címszalag kijavításá végétt. Rejtvényeidet küld be újra a megírtésed együtt. — Csonka Irénke Torda. Iga-zán nem c odálkozom azon, hogy oly rég nem írtál, ha a né-metel is románul tanuljátok. De azért, lám, ju ott idő mégis, hogy jó hosszú levelet írj nekem, amelyet nagy gyönyörűség-gel olvastam. Örömmel látom, hogy igen szép volt a karácsonyod s hogy végre valahára meg is írt a járvány is Tordán s most már rendszeres járhatok az iskolába. A leveledben em-lített folyóiratot nehányszor láttam, de nem ismerem minden számát. Mindenesetre jó, hogy az is jár hozzátok és így több a jó olvasnivalótok. — Rados Laci Torda. Már harmadik hó-napja tanuló vagy a Kiss J. könyvkereskedésben s csak este háromnegyed 8-ra után és 8 óra után és vasár ap délután van egy kis időd. Hát bizony alaposan el vagy foglalva. Csú-dlom, hogy van időd a levélíráscra. A könyvkereskedő pálya egyike a legszebb pályáknak, mert bő alkalmas nyílik a jó könyvek olvasására. Ugy látom, igen fészelt neked Tamas Aron meséje, mert te is, mint már írtam unokám, az 6 nevére csináltál rejtvényt. Sorra fog kerülni. Babi és Zoli öcséiddel együtt nagy örömmel látlak unokám táborában. A Jó Pajtás nem szűnt meg. — Gámán Zoltán Marosvásárhely. Egy kedves kis rokonod, Szalay Ferike, látta nálad a Cimbora-t, nagy n meg-szerkesztésére, hogy rejtveid megírted. Szívesen látom őt is unokám sorában s írtam a kiadóba cíni, hogy indítsa meg Ferike címére az újságot. — Mikoss Testvérek Arad. Valamennyi rejtvényeket jó, de csak a befűrejtvényeket közölhetem, mert a képrejtvények nem alkalmasak a sokszorosításra. — Patkós József Sapanta. Közöld következő leveledben, hogy Sapantának ni a magyar neve. — Schiffmann Erzsike Belényes. Eppen úgy fogja szeretni téged, mint régebbi unokáimat. Megeredned ezt már szép és helyes írásodért is, meg a szerénységédért is, mert én nehem más a véleményem a te írásodról. Kifogás-talanul írsz magyarul, jóllehet románul tanulsz minden tantárgyat. A rejtvényeidet legkevesebb minden hónap 10-ig kell beküldeni, természetesen, ez az első hónapok rejtvényeire vonatkozik. — Neubauer Károly Arad. Tizenöt tá tárgyalt tanu-lót, igazán nem vehetem zokon tőled, hogy oly régen nem írtál levelet nekem. De most alaposan pótolod a mulasztást, mert igen szép s számultál be o aszországi és boszniai utá-ról. Ha büszke vagy rá, hogy legrégibb oly sója vagy nagyapónak, én is büszke vagyok reá. — Davidovits János Nagypétek. Beteg voltál és azért nem tudál írni. Örömmel látom, hogy már jobban vagy, s ha nem szep az írásod, könnyű ezt megbocsátanom, hiszen ágyban írtad e levelet. Annak igen örönde-k, hogy, szeretend, kedvesebb regényét már nem is írhattok volna a Börménél, s még kedves szüleid is olvassák és nekik is tetszik. Tolmácsold meg az üdvözetemet. — Ambrózy József Szatmár. Remélem, nem sokára tud leszel a román nyelv nehezségén s újra lesz időd hosszabb levél írására. — Dvor-zsák Ferenc Arad. Azt helyesen teszed, hogy a borítékra is rá-írod a címetet, ami arra jó, hogy ha netalán a címzettnek nem tudnál kézbesíteni a leveledet, ez esetben a posta vissza-juttatja hozzád. A k rácsosnyi számban nem volt a Börmének folytatása. Rejtvényeid eddig csak azért nem kerülhettek sorra, mert bizonyára sokan vannak előtéd. Ujabb rejtvény idől válogatok. — Polacsek Márton Kolozsvár. A rejtvények megírté-sét mindig 10-ig kell beküldeni, így aztán a hónap végén, az előző h nap megírted között ott lesz a neved. A rövid le elért nem ha agszom, mert tudom, hogy nek d is, mint minden unokám-nak, sok, igen sok a tanulnivalód. — Blum Aniko Ko-lozsvár. Ha igazán szeretné a nagyapóval való levelezést, hát csak írja, szorgalmasan, s nagyapó minden leveledre válaszol. A szélmalom rejtvényed sorra kerül. — Mandel Magda Maros-vásárhely. A kiadóba cíni a címszalagodat ki avítottam. — Rosen-berg Dönci Temesvár. Apukád nem akarta megrendelni a Cim-bora-t, mert félt, hogy elhanyagolod miatta a tanulást. Nem csodálom édesapád aggodalmát, ha nem iskolába jársz és ott egyszerre tanulsz most németül és románul s azonkívül is sok a tanulnivalód. Anyukád kérésére mégis meg rendeltem apukád a Cimbora-t, hadd legyen egy kis szórakozásod és gyakorold magad a magyar olvasás-b. Most aztán helyesen eszd be az idődet, hogy yuss n a tanulásra is, az olvasásra is, meg a hөгedülésre is. Remélem, édesapád nem fogja meg-bánni, hogy ed sanyád kérését te lesítetted. — Szalay Juditka és Zsuzsika Borsá. Egy sereg madár repült át Pozsony megyéből Kisbacsonba, megakodva csupa jó hírekkel. Alig győztél el-zámolni, hogy mi minden szépet és jót hozott nektek a Jé-zuska. És alig múlt el a karácsony, következett Juditka szü-letésé napj s mert most lett kilenc éves, kilenc gye.lya égett a s letélnapi tortán. Elcsicseregtek nekem azt is a ma árka-k, a cinkék, a pintyökek és a többiek, hogy ti elétek őtet a szörn ü nagy hidegben. Es elcsicseregtek azt is, hogy a nagy-ték miatt nem igen mozdulhattok ki a házból és sokat kézi-nülkötök. S z nem elég, mama és nagymama megsajnálták a falun élő leánykákat, akik szintén szerettek volna kézimun-kázni, de nem volt, aki tanítsa őket. S ime, a kedves mama és nagymama mindennap 4-6-ig tanítják őket, a ti nagy öbéd-

lőtköben, s a leánytúl ennek is örülnek. Áldás jarkad a
 mama és nagymama tanításán és fa adjon is, szivemből ki-
 vánom. Csókoljátok meg helyettem a kedves mama és nagy-
 mama kezét. — *Hartwig Pistike Székelyvárhely.* Derék kis fu-
 vagy te, Pistike. Még nem tudsz olvasni, de már kezded óta
 jár neked a Cimborá, édesanyád olvasgatja fel neked a mesé-
 ket. De te nem elégedél meg azzal, hogy élvezd a Cimborá
 meséit, még ajánlóit is Ilona néniem, hogy rendelj meg a
 Cimborát a segesvári keresztánynak, aki nem tud jól ma-
 gyarul. Még is rendelté Ilona néni, és hiszem, hogy a kis
 segesvári leányka hamarosan megtanul majd magyarul. —
Jelinek Gyűző Marosvásárhely. Azt előre nem lehet tudni, hogy
 milyen könyv lesz kisorsol a. De nyugodt lehetsz afelől: ha
 ráadásul egy szerencse, a kiadó bácsi jó könyvet fog kül-
 deni. — *Karsay Bözsike Székelyhid.* Nem is gondolod, hogy ilyen
 szórakoztató legyen a Cimborá, s mert hallottam, hogy milyen
 kedves ember nagypap, mint új előfizető, te is bemutatkozol.
 Örömmel látlak unokám sorában s szeretettel vá om további
 leveleidet. — *Krabán Nusika és Jancsika Pankota.* Az édesapád,
 amikor a Cimborá megérkezik, az érdeklődő Tamást és Öcsi-
 két keresi meg legelőször, édesanyádnak a Börme teszik,
 n. két pedig minden, de azért legjobban Öcsike, Jól van ez
 így. A jó, hogy mindnyájatoknak teszik a Cimborá. A szegény
 ember nyomora című vers figyelemreméltó, a dícséretedre vá-
 lók, Nusika. A rejtvény sorra kerül. Kedves születeknek fol-
 mácsoljatok meleg üdvözlémet. — *Malmi István és Jozsef Szt-
 lágyomlya.* Nem tudom, melyik írta közzétek a verset, de van
 benne egy nagy igazság: valóban, a felhőfenség volt az
 okozója a világháborúnak s annak, hogy most megszűn-
 láthatlan özvegy és árva van a világon. Egy másik levelemben azt
 írtátok, mennél többet olvassátok, annál jobban megszereltek
 a Cimborát. István a Tamás érdeklődője és a Börme-t olvasza
 előbb, József az Öcsikét, szután a többit. Annak igen örven-
 dek, hogy tesztetek a Magyar Mese- és Mondavilág meséit.
 Ezek után csakugyan báran szólíthatok nagypapának. — *Fa-
 ragó Matild Temesvár.* Kedves a bemutatkozásod! Sovány, fekete
 szemű, fekete hajú leányka vagy, a temesvári polgári leány-
 iskola második osztályába jársz, aki levelednek főséjja, meg-
 köszönni azt a so- szepet, amit a Cimborá nyut neked. A
 kiadó bácsi elküldi a Cimborá első felévi bekötött példányát
 és a "Szócska a tavnóban" című regényt is. — *Pujkon László
 Gyulafehérvár.* A főlegyházi (levélhordó) megjelölés k rejtvény
 regl ismerős, a másikon nem tudtam eligazdni. Tanácsom a
 magad érdekében, hogy lehetőleg tollal írd és seép gondo-
 san, s majd meglátod, úgy kifejlődik az írásod, hogy nagy
 örömeid lesz benne. — *Rony Imre és Tibor Kolozsvár.* Rejtvénye-
 tek megjelölését nem írtátok meg, ezt pótoljátok, mert nagy-
 apának nincs ideje a megjelölés e. — *Rosenberger László Kolozs-
 vár.* A név rejtvényed sorra kerül. Örülök, hogy oly annyira
 szereted a Cimborát. — *Beres Margit Kolozsvár.* Elhiszem neked,
 hogy a sok tanulni való a nem a hanyagság az oka, h gy rég
 nem írtál, de azért sokat gondolsz nagypapára. Kíváncsian
 várom a visszatérőredményt. — *Zaharic Néni Csikszerecs.* Édes-
 anyád igen helyesen tette, hogy addig nem adta oda a Cim-
 borát, amíg a leckédet meg nem tanultad, mert első a lecke,
 s szután következnek a Cimborá. Azt kérded, hogy Öcsikeknek
 már nincs nádszél gondolata? Dehogynincs. Majd minden
 számban találkozol velem. — *Bálas László és Olivér Kolozsvár.*
 Csudálkozok azon, hogy a negyedik sz m megjött és a har-
 madik nem. Ennek nyilván a posta az oka. A kiadó bácsi pé-
 tot a harmadik számot. Ha négy nyelvet tanultok, éppen
 elég tanulni valót van. Majd közöljétek velem az értesítő-
 t. — *Rosenbaum Zeima Abruahány.* Uj unoka vagy és kérd
 nagypap szeretetét. Igéred, ügyezkedni fogsz, hogy azt minden
 tekintetben kiérdemeljed. Ezt máris ki rd mellet az őszinle-
 séggel, mert beavallod, hogy karácsonykor megbuktál.
 Nincs ezen szégyelni való, ha eddig magyar iskolába jártál.
 A 11-dik polgári tananyagot pedig román iskolában tanu-
 lótlam a leveledből, hogy év végén ki fogod javítani a rossz
 bizonyítványt. Képrejtvényeid jól vannak megszerkesztve s
 elég ügyesek is a rajzaid, de sokszorosításra még nem alkal-
 masak. — *Winkler Ernő Temesvár.* Amiazt igazán nincs okom
 haragodni, hogy most írsz először, mert sok a tanulni való.
 — *Klein Annus Máramarosziget.* A szigelt zárda növényéke vagy és
 a tisztelendő nővérek megígérték, ha sikerül a vizsga is, a bál is. A rejt-
 vényed sorra kerül, a kiadóbaosi pedig ezután a te nevedre
 és a Feri nevére k ldi az újságot. — *Benkő Katinka Szilágyszeg.*
 Apukád megrendelete neked a Cimborát, amelyből sok szepet
 tudtál. Csak amiazt nem írtál eddig, mert falun laktok és nincs
 rendes postafók. Pedig szeretnék minderről írni s igéred, hogy
 írsz is legközelebb. Hát csak írd, mert valóság al gyönyör-
 ködöm szépen írt leveledben. — *Tiner Pirosha Mezőtelek.* Derék
 leányka vagy, ha egy előfizetőt is szeretél a Cimborának. Eb-
 ből azt látom, hogy szereted a Cimborát. A rejtvény megjelölését
 Kibabonba kell küldeni. — *Bede Terekske Nagypaprosnyó.* Nagy
 gyönyörűséggel olvastam szép leveledet. Eddig azt hittem,
 hogy csak Mariska és Karsai olvasom a Bede-családból, de
 örömmel látom, hogy te is nagy szeretettel olvasod a Cimborát,
 bár írásod azt mutatja, hogy nem vagy te már kiscicány.
 Az anygalk igen helyesen tette, hogy csupa hasznos dolgoka-
 hozott t ekték s jól esett olvasnom, hogy ti magatok is beláttát
 fok ennek a hely: ségét. Es jól esett olvasnom azt is, hogy oly
 igen fészelt neked a Karácsonyi ének című elbeszélésem. Az
 első számból hiányzott Börme t a kiadóbaosi pótolja. Te csak
 írd ezután is, mindig szivesen olvasom. A kereszt rejtvény
 sorra kerül. — *Rosmani Etus és Margit Marosvásárhely.* Igen ör-
 vendek, hogy ezután keften í fok nagypapának. Hát csak írja-
 tók, hád lássam, mint fejlődik szép lassan az írásotok. —
Princz Irénke Brassó. Jó lesz, ha már levelet is írsz nagypapának,
 mert, ha jól emlékszem, még igazi levelet nem kaptam tőled. —
Bálas Gyula Székelyhid. Szeretted volna írni, de gondoltad,
 úgy is sokan írnak nagypapának s a te leveledet el som elve-

son. Igaz, hogy sokan írnak, de oly sokan nem írnak, hogy
 én egy levelet is válasz né küll hagyjak. Ha jól emlékszem,
 régebben sürin írtál nehem s ugye, hogy minden levedre nagy
 szeretettel válaszoltam. — *Dózsa László Kolozsvár.* Ugy fésztek
 nekem, s intha már egy kicsit javult volna az írásod. Hogy
 egészen megjavuljon, tanácsom, írd lassa és nagyobb be-
 tőkkel, különben ugy elaprósodik az írásod, hogy még m gad
 sem tudod elolvasni. — *Il. Isa József Petecseény.* A kiadóbaosi
 értesített, hogy pótolta az 52. szám s egyben közölte veled,
 meddig van előfizetve az újság. Rejtvényeidből válogatok. —
Fröhlich Jolánka Gyulafehérvár. Nem alkalmatlanokodol, csak írd
 ezután is. Írásoddal meg vagyok elégedve. Rejtvényeidből vá-
 logatok. — *Bokor Péter.* Elfelelted megírni, hol k l a leveled.
 A számréjtvényedét nem írtam, magyarázd meg nekem a te
 rejtvény szerkesztésednek a módját. — *Lovassy Zsuzsika Nagy-
 szalonta.* A Lovassy név kedves ismerősöm, de a te neveddel
 most találkozom először. Megdícsérem az írásodat, de még
 jobban megdícsérem, h levelet is írsz. — *Schiller Mariska Ko-
 vácsna.* Két hónapja vagy a Cimborá olvasója s rövid idő alati
 í. megszersted és sokszor olvasol fel el ő elemista növénye-
 nek belőle. Szivesen látlak tőfotok unokám sorában s várom
 ezután is levelet tőket, mert látom, hogy minkeifen szépen ír-
 fok. — *Farkas Ancika Torda.* Szeretted olvasni a Cimborát, de
 nemcsak te, IV. elemi ta kiscicány, de Miklós bátyád is, aki IV.
 gimnasia. Sajnálom, hogy a Börme elejét nem olvashatad,
 de kaphatd kőn valakban I. Képrejtvényeid jó, de sokszorosí-
 tásra nem alkalmas. — *Bárfay Jozsef Nagypaprosnyó.* Örvendek,
 hogy megkaptad a nyert könyvet. A kiadóbaosi pótolja a 3. szán ot.
 — *Asztalos Judit Nagypaprosnyó.* Jól a rejtvényeid, de főled nehezebb-
 bet várok. — *Schwartz Ászló és János Marosvásárhely.* Rejtvénye-
 id ismerős. A Benlekyne megjelölés ének az a hibája, hogy nem
 Benlekyne jőne ki belőle, hanem Bennickyné. — *Pinka Mária
 segesvár.* Azt írod, nem is gondolom, mennyire örültél, am kor
 apukád megrendelet a Cimborát, mert, sajnos, neked mind a
 két nagypapád meghalt s most má csak egy van, a "Jóságos"
 Elek nagypapó. A Cimborát anyuka és apuka is olvasnák és
 apukád megmagyarázza neked a Tamás érdeklődik olvasmány
 értelmét. Tolmácsold születeknek üzenetemet, hogy mi kor jár le
 az előfizetés, a kiadóbaosi fog értesíteni. — *Konrád Gerő Ma-
 rosvásárhely.* Rejtvényeidből kihalászom a jobbakat. — *Peltyán
 István Marosvásárhely.* Ugyanczt üzenem neked is. A 47-ik számban
 kisorsolt könyvedet megreklamáltam a kiadóbaosinál. —
Knop Ferkő Korond. A multkor írtál egy levelet, de mivel csunya
 volt az írásod, nem küldtet el. Ezt igen helyesen tetted, Ferkő s
 még helyesebben, hogy most elküldted a leveledet, mert annak az
 írásával meg vagyok elégedve. Az öcséd, azt írod, nem foglalkozik
 rejtvény megjelöléssel, telemeg ruhát varr izi hugod babájának, mert
 ő szebb akar lenni, ha nagy lesz. Bizony, ha szabóságot akar, jól
 akar az öcséd, mert a szabóság igen hasznos és jövedelmező me-
 terség. Sokkal jövedelmezőbb a meséirganál. De azért csak tanuljon
 az öcséd egyebet is, mert művelt iparokra nagy szükség van az
 országunk. — *Friedmann Sándor Kolozsvár.* Jól fejtetted meg a rejt-
 vényeid, de ez a nagy levélpapiron írhattál volna le rólat is. Ha
 majd Kolozsvárra megyek, bizonyosan találkozom veled a New-York
 szálló átertmében, mert nagypapó ott szokott vacsorázni az írtá-
 rusaival. — *Pülöp Lajos, Berta és Károly Választ.* Nem bántótok
 volna, ha még folytatódik Tamasi Áron szép meséje, akit ti ismertek
 is, mert volt egyszer Választuton. A legénkök királya közönni a jó
 kívánásokat. Elhiszem, hogy sok hó van nálatok is, de ha netán
 elfogyns, csak írtatok, küldök én nektek. — *Dávid Antal Ké-
 vácsárhely.* Valóban, nagy volt az örömdm nyári utazásom leírásában
 s amint láthatod, már jön is az első közleményben. — *Kovács Irmus
 Szilágyszeg.* Azt kérd, fogadjalak be a szivembe, ahol annyit kis
 gyermek lakik. Befogadjak, Irmuska, hogyne fogadnálak, mikor nem-
 csak te olvasod nagy szeretettel a Cimborát, de az anyukád is, akinek
 tolmaocsold meleg üdvözlémet. A kiadóbaosinak üzenem, hogy, ha
 van belőle föléteges példány, küldje meg neked azt a számot,
 amelyben megjelent a te szereteted jelképe az én arcképm. —
Labovits Irénke Szilágyszeg. Olyan boldog voltál, hogy megváltam
 elégedve az írásoddal, mert bizony sem apukád, sem a kis-segényod
 nem gyönyörködnek benne. Hiszen való igaz, nem lehet mintáírás-
 nak nevezni az írásodat, de már most is tisztán, könnyen olvasható
 nagy betűkkel írsz s erős akaratútl és kitartással oly szép lesz az
 írásod, hogy mindenki gyönyörködni fog benne. Ha neved nem volt
 a megjelölő névsorában, az azt jelenti, hogy lekéstél a beküldéssel.
 — *Láng Márta Szatmár.* Már egy éve olvasod a Cimborát, de nem
 tudtál rájönni a rejtvény megjelölés titkára. Örömmel látom, hogy
 rájöttél, annak azonban nem örvendek, hogy a rejtvényeket kivágtad
 az újság ol s ugy küldted el nekem a megjelöléseket. Felszeles volt
 kívánni a megcsontítani az újságot, mert elég, ha jelzed a rejtvény
 címét s közöld a megjelölést. — *Weinberger László Torda.* Nehé ebb
 rejtvényeket várok tőled, ezek könnyen megjelölhetők. — *Csillag László
 Kézdivásárhely.* A multkoriban egyszerre kaptam leveledet és levelező-
 lapodat s megreklamáltam a hiányzó számokat. Számon tartom az
 ígéretedet, hogy ezután s orgalmasan írsz nagypapának. — *Asztalos
 Vilma Nagypaprosnyó.* Jól esett olvasnom, hogy alig várjátok az iskolá-
 lóban a Cimborát s üdvözöltök mindnyájan. Szeretettel gondolok
 reátok. — *Bojár Magda.* Ugy emlékszem, hogy válaszoltam első le-
 veledre s akkor ott volt a leveledben az is, hogy hol kell. Ebből
 azonban hiányzik a keletkezés. Már pedig ezt meg kell sznoknod mert
 ez igen fontos. Pótlórejtvényed sorra kerül. — *Segelstein Norbert
 Brassó.* Bizony, rég nem írtál, de megbocsátok, mert öszintén beval-
 lott hogy a rödlítés meg a korcsolyázás miatt hanyagoltad el a le-
 veleírás, sőt az olvasást és a tanulást is. Hiszem, hogy amily öszinte
 a vallomárod, oly öszinte az ígéreted is: szorgalmasabban fogsz ta-
 nulni és olvasni. Ugy legyen! — *Barcsay Pistike Dés.* Két könyvet
 kaptál egy helyett s kérsz, rendelkezem az egyik felett, mert ogtan-
 lani nem akarod megtartani. Nos, én ugy rendelkezem Miclek, hogy
 az egyik könyvet ajándékozzál meg egy szegény és olvasni szerető
 gyermeknek. — *Schwartz Ilona Kolozsvár.* Hát bizony az megesett, hogy
 Öcsike ráult a nagypapó köcsögkelepjára, de, szerencsére, őcska ka-
 lap volt. — *Sükösd Ernő Brassó.* Batran beküldtetted az adomákat és
 a mesét is, szivesen elolvasom s ha akad közölni, közlöm is.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Köhögésnél, : **SIROMALT** használ! 000
 hurutnál, csak a **SIROMALT** Biztosan használ, ize jó,
 Patikában kapható!

Ne féljen, nem sir **HÖFER** Lloyd 235f. **HOFER** gyermekkrémet
 a gyermeke, ha **HÖFER** gyermekhintőport és **HOFER** használ.

Bácsi, Néni ide figyelj!
 Palma kaucsuk sarkot viselj!

A magyar család teljes olvasmányszükségletét kielégítik: a

PÁSZTORTÓZ

félhavi szépirodalmi folyóirat,

MAGYAR KISEBBSÉG

félhavi politikai szemle,

VASÁRNAPI UJSÁG

képes családi hetilap,

CIMBORA

képes heti gyermek-újság.

Ha a családfő a fent felsorolt 4 lapot együttesen megrendeli, ilyen úton tetemesen olcsóbban jut hozzájuk mert a Pásztortűz évi 350 leí helyett 300 leí, Magyar Kisebbség évi 216 leí helyett 180 leí, Vasárnapi Újság évi 550 leí helyett 480 leí, Cimborá évi 260 leí helyett 200 leí, összesen tehát 1367 leí helyett 1160 leibe kerül a 4 kitűnő magyar lap együttes előfizetése. Külföldi megrendelésnél 20%-kal drágább a magas portóköltség miatt. A négy lapra együttes megrendeléseket felvesz a „Haladás” Lap- és Könyvkiadó B-t.

Ciuj-Kolozsvár, Str. Regina Maria 14.
 Forduljon hozzá mutatványszámokért.

A Cimborá új előfizetőihez!

Rendeljétek meg a Cimborá

1923. évi

példányait díszes kötésben.

Első kötet 1923 január-június.
 Második kötet 1923. július-december.

Egy-egy kötet ára 150.- leu.
 A két kötet ára 250.- leu.

ELIDA krém
 a bőr ápolásához.

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ
 SZABADSÁJTÓ KÖNYVNYOMDA ÉS LAPKIADÓ R.-T. BATHA
 A SZERKESZTÉSÉRT DÉNES BÁNDOR FELEL.
 A BZINES OMLAPOKAT ÖÖSVÁR REZBŐ HAJZOLTA.

BERSON

**GUMMI SAROK
 ÉS GUMMITALP**
 a legjobb anyagból
 MINŐSÉGI MARKA